

KASBIY STANDART

Konsertmeysterlar faoliyati

(kasbiy standartning nomi)

Reyestr raqami:

QR kod

I. Umumiy ma'lumotlar

1. Kasbiy standartning qo'llanilish sohasi: Ushbu Konsertmeysterlar faoliyati kasbiy standart tegishli kasblar uchun ta'lim dasturlarini ishlab chiqishda, kasbiy malakalarni mustaqil baholashda, shuningdek, tashkilotlarda xodimlarni boshqarish sohasida keng ko'lamli masalalarni hal qilishda qo'llaniladi.

2. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi asosiy tushunchalar va atamalar qo'llaniladi:

akkompanement – ashula aytganda yoki biror bir cholg'u asbobini chalganda. Unga jo'r bo'lish. Ashulaga fortepiano, xalq cholg'u asboblari turli ansambl (trio, kvartet, kvintet) va orkestrlarga jo'r bo'lishi mumkin. Akkompanement yakkaxon ashulachi yoki cholg'uchiga garmonik va ritmik hamohang bo'lib, musiqa asarining badiiy darajasini chuqurlashtirish;

akkompanementchi (Akkompaniator) – jo'r bo'luvchi, odatda fortepianoda jo'r bo'luvchilarga qo'llanilashi;

bilim– kasbiy faoliyat doirasidagi vazifalarni bajarish uchun zarur bo'ladigan, o'rganilgan va o'zlashtirilgan ma'lumotlar;

ijrochi – ashula aytuvchi yoki biror muzika asbobida chaladigan musiqachi;

improvizator — oldindan tayyorgarliksiz muzika asarini yaratuvchi, badii tarzida ijro etish;

informal ta'lim – aniq maqsadga yo'naltirilgan, ammo institutsionallashtirilmagan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtirmagan), rasmiy yoki norasmiy ta'limdan ko'ra kamroq tashkillashtirilgan va tarkiblashtirilgan hamda oiladagi, ish joyidagi, yashash joyidagi va kundalik hayotdagi o'quv faoliyatini o'z ichiga olgan ta'lim shakli;

kasb – ko'nikma va bilimlarni talab qiladigan muayyan funksiyalar va vazifalarni bajarish bilan bog'liq bo'lgan faoliyat turi;

kasb xaritasi – kasb nomi, mehnat funksiyalari tavsifi, kasbga qo'yiladigan asosiy xususiyatlar va talablarni o'z ichiga olgan muayyan kasb to'g'risidagi tizimlashtirilgan ma'lumotlarni o'z ichiga olgan kasbiy standartning tarkibiy elementi;

kasbiy standartlar reyestri – bu kasbiy standartlarning nomi, qamrab olingan kasblar, uni qabul qilishga oid qaror (buyruq) rekvizitlari hamda amal qilish muddatini o'z ichiga olgan tizimlashtirilgan ro'yxat;

ko'nikma – mehnat vazifasi doirasida alohida yoki yakka harakatlarni jismoniy va aqliy jihatdan bajarish;

kompozitor – musiqa asarini yaratuvchi ijodkor. Kompozitorning ijodi xalq ijodiyoti bilan chambarchas bog'lanishi u g'oyaviy va badiiy jihatdan yuksak san'atdagi musiqa asarlari yaratuvchi ijodkordir; opera, kantata, oratoriya. Simfoniya va kichik shakldagi asarlarning asosiy mavzusi – davrimizning buyuk inshootlari bo'lgan qurilishlar, xalqlar do'stligi g'oyasini talqin etish;

kompozitsiya – musiqa asarining tuzilishi ya'ni musiqa asarini shakli, musiqa asarining ijodiy holati;

konkurs – to'qnashish, musobaqa turli ijrochilar (odatda ko'proq cholg'u ijrochilar) o'rtasida o'tkaziladigan musobaqa;

konsert – (musobaqalashmoq). Simfonik orkestr yoki xalq cholg'ulari orkestrining jo'ri bilan yolg'iz cholg'u asbobi yoki ovoz uchun yirik shaklda yozilgan musiqa asari Konsert ko'proq uch qismda bo'ladi. Birinchi qismi – dramatik xarakterda, tez ijro qilinadi, sonata allegrosi shaklida, ikkinchi qismi- lirik xarakterda. Salmoqli (andante) sur'atida, uchinchi qismi- final, tantanali raqs tarzida (odatda rondo) shaklida yoziladi;

konsertmeyster – Orkestrda bir turli cholg'u asboblari to'dasidagi birinchi (bosh) musiqachi. Konsertmeysterning boshqa sozandalarni o'ziga ergashtirib borishi: ayrim vaqtlarda o'zi ijro etishi; Opera artistlari – (yakkaxon solistlar), turli cholg'u asboblari (skripka, klarnet va boshqa) da o'rganuvchi o'quvchilar va ashulachilar bilan mashg'ulot o'tkazuvchi, ularning ijro etadigan muzika asarlarini o'rganishda yordam beruvchi va konsertlarda ularga jo'r bo'luvchi pianinochi – akkompanimentchi;

kadensiya — tartibli holatda eshitilayotgan muzikaning tugallangan, bir maqsadga kelib to'xtagani yoki muzika asarining butunlay tamom bo'lgani bo'lib. Buni boshqacha kadens deb ataladi;

konservatoriya – oliy musiqa o'quv yurti. Toshkent Davlat Konservatoriyasi 1936-yilda tashkil qilingan. U turli cholg'u asboblari (mis va yog'och puflama, qillikamonchali cholg'u asboblari, fortepiano) ijrochilari, musiqa nazariyachilari, tarixchilari, yakkaxon ashulachilar, kompozitorlar, xor dirijyorlari tayyorlaydi;

mehnat funksiyasi — kasbiy faoliyat doirasida xodim tomonidan belgilangan natijaga erishish uchun amalga oshiriladigan mehnat vazifalari majmui;

mehnat vazifasi – mehnat funksiyasi doirasida xodimga yuklanadigan (topshiriladigan) ishning aniq turi;

mehnat harakatlari – xodimning mehnat predmeti bilan o'zaro ta'sirida muayyan mehnat natijasiga erishiladigan jarayon;

norasmiy ta'lim – ta'lim xizmatlari taqdim etilishini ta'minlovchi shaxs yoki tashkilot tomonidan institutsionallashtirilgan (muayyan qoidalar va normalarni mujassamlashtiruvchi), aniq maqsadga yo'naltirilgan va rejalashtirilgan, shaxsni butun hayoti davomida o'qitishdagi rasmiy ta'limga qo'shimcha va (yoki) uning muqobil shakli.

3. Kasbiy standartni ishlab chiqishga asos bo'lgan normativ-huquqiy hujjatlar:
O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentyabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son Qonuni;

O'zbekiston Respublikasining 2021-yil 20-yanvardagi "Madaniy faoliyat va madaniyat tashkilotlari to'g'risida"gi O'RQ-668-son Qonuni;

O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi (53, 61 va 78-79-moddalar);

O'zbekiston Respublikasining Mehnat kodeksi (113, 118, 185 va 209-417-moddalar);

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2024-yil 30-sentyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi milliy malaka tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-345-son Qarori;

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2016-yil 24-avgustdagi 275-son "Iqtisodiy faoliyat turlarini tasniflashning xalqaro tizimiga o'tish chora-tadbirlari to'g'risida"gi Qarori (IFUT-2).

4. Ushbu Kasbiy standartda quyidagi qisqartirishlar qo'llaniladi:

IFUT – O'zbekiston Respublikasi Iqtisodiy faoliyat turlarining umumdavlat tasniflagichi;

MMR – Milliy malaka ramkasi;

MMK – Mashg'ulotlarning milliy klassifikatori;

m/d – malaka darajasi;

TMR – Tarmoq malaka ramkasi.

I. Kasbiy standartning pasporti

1.	Kasbiy standartning nomi	Cholgʻu ijrochiligi faoliyati	
2.	Faoliyatning asosiy maqsadi	Avloddan-avlodga oʻtib kelayotgan milliy musiqa merosimizni asrab-avaylash, yangi sharoitlarda rivojlantirish va ulardan xalqimizni bahramand qilish uchun keng imkoniyatlar yaratish	
3.	IFUT boʻyicha seksiya, boʻlim, guruh, sinf va kichik sinf	R seksiya 90 Ijod, sanʼat va koʻngil ochish sohasidagi faoliyat 90.0 Ijod, sanʼat va koʻngil ochish sohasidagi faoliyat 90.03 Sanʼat sohasidagi faoliyat	
4.	Kasbiy standartning qisqacha mazmuni	Kompozitor, bastakor va sozandalar faoliyatini qoʻllab-quvvatlash, havaskorlar orasidan isteʼdodli ijrochilarni aniqlash maqsadida turli darajadagi koʻrik-tanlovlarni oʻtkazish, anʼanaviy musiqa janrlarini yangi shart-sharoitlarda rivojlantirish maqsadida “ustoz-shogird” anʼanasini yanada rivojlantirish	
5.	Qamrab olingan kasblar roʻyxati va malaka darajasi:	Kasblar kodi va nomi:	Malaka darajasi:
		26524003 Konsertmeyster (balet, vokal va boshqa)	3-4
		34350 Duxovoy estrada-simfonik orkestri rahbari	3-5
		34350 Bolalar musiqa va sanʼat maktablarida (fortepiano, torli cholgʻu, puflama va urgʻuli cholgʻu, xalq cholgʻu, anʼanaviy cholgʻu, estrada cholgʻu) asboblari sinfi oʻqituvchisi	3-5

III. Kasbiy faoliyat turining funksional xaritasi

Kasblar		Mehnat funksiyalari		Mehnat vazifalari	
T/r	Kodi va nomi:	Kodi	Nomi	Kodi	Nomi
1.	26524003 Konsertmeyster (balet, vokal va boshqa)	A1.3	Professional – ijrochilik ko'nikmalarini namoyon etish	A1.01.3	Asarni to'liq o'qib chiqish va undagi obraz yoki harakatni anglash
				A1.02.3	Asarni oddiy texnika asosida tiniq va tushunarli tarzda ijro etish
				A1.03.3	Sahnada yoki mashg'ulotda harakat, ovoz va emotsiyani uyg'unlashtirgan holda obraz yaratish
				A1.04.3	Tomoshabin yoki tinglovchiga ta'sir o'tkaza oladigan darajada, hissiy va badiiy jihatdan boy ijro namoyon etish
		A2.4	Ijrochilik mahoratini yuqori professional darajada namoyon etish	A2.01.4	Asar matni, musiqiy material yoki xoreografik obrazni chuqur tahlil qilish va tafsirlash asosida ijro uchun tayyorgarlik ko'rish
				A2.02.4	Ijro jarayonida professional texnika, ovoz, harakat, plastika va nafasni muvofiqlashtirib qo'llash
				A2.03.4	Sahnada obrazni yoritishda individual ijodiy yondashuv asosida hissiy ta'sir kuchini namoyon etish
				A2.04.4	Turli janr va uslublardagi asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilish, sahnalashtirish va yuqori badiiy darajada namoyon etish
2.	34350 Duxovoy estrada-simfonik orkestri rahbari	B1.3	Orkestrning ijodiy faoliyatini rejalashtirish va repertuarni shakllantirish	B1.01.3	Mavsum yoki tadbir yo'nalishiga muvofiq musiqiy asarlar ro'yxatini tuzish
				B1.02.3	Tanlangan asarlarning uslubiy, texnik va badiiy talablarini tahlil qilish
				B1.03.3	Orkestr ijodiy faoliyatining yillik (yoki choraklik) repertuar rejasini ishlab chiqish va tasdiqlash uchun tayyorlash
		B2.4	Orkestr bilan mashg'ulotlar o'tkazish va ijrochilik mahoratini oshirish	B2.01.4	Orkestr a'zolari bilan umumiy repetitsiyalarni reja asosida tashkil etish
				B2.02.4	Alohida guruhlar (sozlar guruhi) bilan texnik mashqlar va aniqlashtirish ishlarini olib borish
				B2.03.4	Asarni sahnabop darajada ijro etish uchun orkestrni badiiy va hissiy jihatdan tayyorlash
		B3.5	Jamoatchilik chiqishlarini tashkil etish va konsert	B3.01.5	Chiqish joyi, sana va dastur mazmuniga mos ravishda konsert ishtirokchilarini belgilash va tayyorlash

3.	34350 Bolalar musiqa va san'at maktablarida (fortepiano, torli cholg'u, puflama va urg'uli cholg'u, xalq cholg'u, an'anaviy cholg'u, estrada cholg'u) asboblari sinfi o'qituvchisi		faoliyatini muvofiqlashtirish	B3.02.5	Tadbirni o'tkazish bilan bog'liq tashkiliy masalalarni muvofiqlashtirish (joy, asbob-uskunalar, saundchek, tayyorgarlik)
				B3.03.5	Konsert faoliyatining umumiy rejasiga muvofiq ijodiy, texnik va tashkiliy jarayonlarni samarali boshqarish
		D1.3	O'quvchilarni musiqiy asbobda chalishning boshlang'ich asoslari bilan tanishtirish va individual ko'nikmalarni shakllantirish	D1.01.3	O'quvchini musiqiy asbob tuzilishi, uni tutish (yoki o'tirish) qoidalari va dastlabki texnik harakatlar bilan tanishtirish
				D1.02.3	Oddiy mashqlar va etyudlar orqali musiqiy fraza va ritm hissini shakllantirish
				D1.03.3	Boshlang'ich darajadagi asarlarni mustaqil o'rganish va chalish orqali individual ijrochilik ko'nikmasini shakllantirish
		D2.4	Asarlarni texnika va ifoda elementlari asosida o'rganish orqali ijrochilik mahoratini rivojlantirish	D2.01.4	Asarning notaviy matnini o'qish va texnik jihatlarini tahlil qilish
				D2.02.4	Texnik mashqlar orqali qiyin uchastkalarni alohida o'rganish
				D2.03.4	Ijroda ifoda elementlarini (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamik o'zgarishlar) bosqichma-bosqich qo'llash
				D2.04.4	Asarni yuqori badiiy darajada ijro etish orqali ijodiy individuallikni namoyon qilish
		D3.5	O'quvchilarni solist yoki ansambl tarkibida sahna chiqishlariga tayyorlash hamda ijodiy mustaqillikni rivojlantirish	D3.01.4	O'quvchi(lar)ning salohiyati va tayyorgarlik darajasini hisobga olgan holda sahna uchun repertuar tanlash
				D3.02.4	Sahna chiqishi uchun asarni tayyorlashda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ishlash
				D3.03.4	Solist yoki ansambl shaklida repetitsiyalarni tashkil etish va ijro jarayonida o'zaro muvofiqlikni ta'minlash
				D3.04.4	O'quvchi(lar)ning mustaqil ijodiy yondashuvini rag'batlantirish va sahnada ishonchli, erkin chiqishini ta'minlash

IV. Kasblar xaritasi va mehnat funksiyalari tavsifi

Kasbning nomi	Konsertmeyster (balet, vokal va boshqa)
Mashg'ulot nomining kodi	26524
TMR bo'yicha malaka darajasi	3-4
Malakani baholashga qo'yiladigan talabalar	Malakani baholash tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	3-daraja (boshlang'ich): -Ushbu daraja uchun ish staji talab etilmaydi. Biroq, nomzod kamida 3 oy davomida konsertmeysterlik yo'nalishida amaliy mashg'ulotlarni amalga oshirgan bo'lishi shart. Bu davr mobaynida u repetitsiya jarayonlarida ishtirok etish, nota materiallar bilan ishlash va ijrochilarga musiqa yo'nalishi bo'yicha amaliy yordam ko'rsatishda tajriba to'plagan bo'lishi lozim; 4-daraja (o'rta): Ushbu darajaga ega bo'lish uchun nomzod Konsertmeyster, jo'rnavoz yoki illyustrator sifatida kamida 3 yillik ish stajiga ega bo'lishi talab etiladi. Shuningdek, u kamida bir marotaba malaka oshirish kurslarida qatnashgan va o'ziga xos ijro uslubiga ega bo'lgan bo'lishi kerak. Notalarni to'g'ri o'qish, ovoz bilan ishlashda jo'r bo'lish va ijrochilarni qo'llab-quvvatlash qobiliyatida mukammallik namoyon etilgan bo'lishi shart;
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Ishga qabul qilinishi uchun nomzod 18 yoshga to'lgan, jinsiga qarab (ayol/erkak) kasb faoliyatini amalga oshirish imkoniga ega bo'lishi lozim; Ish boshlashdan avval dastlabki tibbiy ko'rikdan muvaffaqiyatli o'tgan bo'lishi va sog'lig'i kasb xususiyatiga mos kelishi talab etiladi; Nomzod jismoniy bardam, ruhiy barqaror, stress holatlariga chidamli va uzoq vaqt davomida tinimsiz ish olib borishga qobil bo'lishi lozim; Musiqa va sahna ijrosi jarayonida katta jamoa bilan hamkorlikda ishlash, turli fuqarolar bilan muloqot qilish, tashqi muhit ta'sirida xulq-atvorini nazorat qilish qobiliyatiga ega bo'lishi talab qilinadi; Aniq talab etiladigan holatlarda texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo'yicha ko'rsatmalarni o'zlashtirganligi, shuningdek favqulodda holatlarda tezkor va xavfsiz qaror qabul qilish salohiyatiga ega bo'lishi zarur. Ishga munosabat va xulq-atvor: - Konsertmeyster ijodiy jarayonning markaziy ishtirokchisi sifatida kasbiga siddiqdildan, mas'uliyat bilan yondashishi, barcha jarayonlarga puxta tayyorgarlik bilan qatnashishi lozim;

	- U jamoa a'zolari, pedagoglar, solistlar va ijodiy rahbarlar bilan o'zaro hurmat va hamjihatlik ruhida muloqot olib borishi, ish jarayonida professional odob-axloq qoidalariga qat'iy amal qilishi shart; - Konsertmeyster doimo intizomli, o'ziga va boshqalarga talabchan, ijodiy muhitda tinchlik va samaradorlikni ta'minlaydigan xulq-atvorni namoyon etishi kerak; - Kasb faoliyati davomida o'z ishiga yangi g'oyalar va ijodiy yondashuvlar kiritish, zamonaviy musiqa yo'nalishlarini o'rganish va amaliyotda tatbiq etishga intilish kerak; - Raqobatbardoshlikni ta'minlash uchun konsertmeyster o'zini doimiy ravishda rivojlantirish, malaka oshirish, yangiliklarga ochiq va intizomli bo'lishi zarur; - Faoliyati davomida konsertmeysterda barqaror ichki motivatsiya, teatr, musiqa yoki ta'lim muassasasining nufuziga, an'alariga sodiqlik va mustahkam ijodiy pozitsiyaga ega bo'lishi talab etiladi.	
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	3-daraja uchun boshlang'ich professional ta'lim, 4-daraja uchun o'rta professional ta'lim,	
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	3-daraja uchun – Kamida o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim yoki norasmiy (informal) ta'lim doirasida egallangan bilim, ko'nikma va malakalar malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholangan bo'lishi talab etiladi. 4-daraja uchun – Kamida o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim, boshlang'ich professional ta'lim yoki norasmiy (informal) ta'lim natijalari asosida shakllangan bilim va ko'nikmalar malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholangan bo'lishi shart.	
Kasbiy standartlar reYestrida mavjudligi	Mavjud emas	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	Jo'rnavez, Illyustrator, Akkompaniator, Akkomponentchi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3-4-5	Konsertmeyster
Mehnat funksiyalarining tavsifi		
Kodi va nomi	O'qitish natijalari	
	Mehnat vazifalari	
A1.3 Professional – ijrochilik ko'nikmalarini namoyon etish	A1.01.3– Asarni to'liq o'rganib chiqish va undagi obraz yoki harakatni anglash	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning nota partiturasini puxta tahlil qilish
		2. Muallifning uslubiy uslubini va asarning tarixi-ma'lumotini o'rganish
		3. Asardagi hissiy holatlar va obrazlarning ruhiy chuqurligini anglash
		4. Ijrochi (yoki baletchi) bilan obrazni tushunish bo'yicha fikr almashish
		5. Ijro jarayonida harakat va musiqa uyg'unligini ta'minlash

		6. Muayyan obrazning musiqa orqali ruhiy holatini aniqlash va ifoda qilish
		7. Asarni sahna sharoitida sinchkovlik bilan repetitsiya qilish
		8. Asar obrazini hayotga yaqinlashtirish orqali tinglovchi qalbiga ta'sir o'tkazish
		Ko'nikma:
		Musiqani tahlil qilish
		Obrazli musiqa tafakkurini shakllantirish
		Ijrochilar bilan badiiy muloqotni yo'lga qo'yish
		Talqin va ifodaning nozik jihatlarini to'g'ri his qilish ko'nikmasi
		Frazirovka va musiqa nutqini logik ravishda yetkazish
		Musiqa frazalarining ichki nafas olish nuqtalarini aniqlash va ularni jonli ifodada to'g'ri belgilash
		Musiqa jumlasida dinamika o'zgarishlarini aniqlash va ularni hissiy ravishda ifoda etish
		Artikulyatsiya turlarini to'g'ri tanlab, ijroda musiqa nutqining aniqligini ta'minlash
		Ijro davomida musiqa nutqining emotsional yetukligini ta'minlash uchun zaruriy badiiy alomatlarini (aksent, pauza, tenglik va h.k.) o'rinli qo'llash
		Bilim:
		Asarning tarixi va yaratilish sharoitini o'rganish
		Asar janri va shaklini tahlil qilish
		Kompozitorning uslubiy xususiyatlarini anglash
		Asar partiturasini chuqur tahlil qilish
		Obrazni ifoda qiluvchi musiqa vositalarini aniqlash
		Asardagi dramaturgik rivojlanishni tahlil qilish
		Mavzular va leytmotivlarni farqlash
		Ijro uchun uslubiy, texnik va badiiy yo'nalishni tanlash
		Ijrochining roli va vazifasini aniq bilish
		Asarning uslubiy talablariga mos ijro an'alarini bilish
		Xalqona va milliy musiqa elementlarini anglash
		Psixologiya va sahnaviy muhit talablarini bilish
	A1.02.3 – Asarni oddiy texnika asosida tiniq va tushunarli tarzda ijro etish	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning notaviy matnini diqqat bilan o'rganish
		2. Qo'l-barmoq pozitsiyasi va an'anaviy texnik usullardan foydalanish
		3. Asarning ritmik tuzilishiga amal qilish
		4. Artikulyatsiyani tushunarli ifodada berish
		5. Tempo va metrni barqaror ushlash
		6. Tovush ravshanligi va sozlikni ta'minlash
		7. Musiqa nutqining aniq strukturasini saqlash
		8. Jamoa bilan muvofiqlikni ta'minlash
		Ko'nikma:
		Ijro davomida tiniq tovush chiqarishni ta'minlash

		Oddiy musiqa texnikasida notaviy materialni tez va ravon o'qish
		Asar tempiga mos holda qo'l-barmoq harakatlarini muvofiqlashtirish
		Barmoq almashuvlarini aniq va samarali bajarish
		Artikulyatsiya belgilariga amal qilish ko'nikmasini namoyon etish
		Ritmni his etish va uni barqaror ushlashni amalga oshirish
		Har bir frazani ma'noni ajratib ijro qilish
		Jamoa bilan uyg'unlikda ishlash ko'nikmasini namoyon qilish
		Bilim:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari
		Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari
		Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar jildi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti, orkestr va ansambl uchun moslashtirish, konsert ijrochilik amaliyoti, pedagogika va psixologiya kabi fanlar kursi bo'yicha olingan bilim va malakalarni o'zaro bog'langan holda qo'llay bilish
		Xalq cholg'ulari (mutaxassisligi bo'yicha) ijro asoslari: shtrix, nyuanslari
		Ijrochi matndan chiqib ketgan taqdirda, musiqiy matnни tezda tiklashga qodir bo'lish, nota matnida tez moslanib olmoq, zarur bo'lganda tezlikni, kayfiyatni, xarakterni qoplash hamda bilintirmay kuyni chalib berishni bilish
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari
	A1.03.3 – Sahnada yoki mashg'ulotda harakat, ovoz va emotsiyani uyg'unlashtirgan holda obraz yaratish	Mehnat harakatlari:
		1. Asar mazmuni va qahramon xarakteri asosida obrazni tahlil qilish
		2. Hissiy holatlarga mos ovoz tembri, diksiya va tonni tanlash
		3. Jismoniy harakatlarni obraz xarakteriga mos ravishda ishlab chiqish va qo'llash
		4. Sahnada ovoz, harakat va hissiyotni bir vaqtda uyg'unlashtirib ijro etish
		5. Ijro paytida emotsional kuchlanishni nazorat qilish va uni muvofiq boshqarish
		Ko'nikma:
		Ovoz, mimika va jismoniy harakatlarni obrazga mos holda muvofiqlashtirish ko'nikmasi

		Obrazning ichki va tashqi psixologik holatini to'g'ri anglab, unga tana va ovoz orqali shakl berish
		Sahnadagi harakatlarni musiqiy ritm va tempga muvofiqlashtirish
		Ovozni dinamik diapazon, tembr va diksiya jihatdan boshqarish
		Muayyan obrazga xos jismoniy plastikani shakllantirish
		Emotsional holatlarni ovoz va mimika orqali samarali ifoda etish
		Jamoa bilan hamkorlikda obrazni uyg'un tarzda ijro etish
		Improvizatsiya elementlarini obrazda saqlab qolgan holda qo'llash
		Bilim:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullari
		Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari
		Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar ijldi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti, orkestr va ansambl uchun moslashtirish, konsert ijrochilik amaliyoti, pedagogika va psixologiya kabi fanlar kursi bo'yicha olingan bilim va malakalarni o'zaro bog'langan holda qo'llay bilish
		Xalq cholg'ulari (mutaxassisligi bo'yicha) ijro asoslari: shtrix, nyuanslari
		Ijrochi matndan chiqib ketgan taqdirda, musiqiy matnni tezda tiklashga qodir bo'lish, nota matnida tez moslanib olmoq, zarur bo'lganda tezlikni, kayfiyatni, xarakterni qoplash hamda bilintirmay kuyni chalib berishni bilish
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari
	A1.04.3 — Tomoshabin yoki tinglovchiga ta'sir o'tkaza oladigan darajada, hissiy va badiiy jihatdan boy ijro namoyon etish	Mehnat harakatlari:
		1. Asar mazmunini tinglovchiga his qildira oladigan darajada tahlil etish va ifodalash
		2. Tinglovchining e'tiborini o'ziga jalb etadigan hissiy ta'sir yarata olish
		3. Obrazga xos jismoniy harakatlar, ovoz o'zgarishlari va emotsional holatlarni uyg'un ravishda qo'llash
		4. Musiqa yoki matn dinamikasini tinglovchi holatiga mos ravishda shakllantirish
		5. Asarning kulminatsion nuqtalarini kuchli badiiy ta'sir bilan ijro etish
		6. Ovoz, nafas va harakatlar orqali sahnaviy obrazga hayot bag'ishlash

		7. Zal bilan “emotsional aloqa” oʻrnatib, tinglovchining hissiyotiga taʼsir oʻtkazish
		8. Har bir ijroni oʻziga xos badiiy interpretatsiya orqali yangicha ifodada taqdim etish
		Koʻnikma:
		Asarning badiiy gʻoyasi va emotsional mazmunini anglash va tushuntirib berish
		Ijro jarayonida dinamika, temp va frazirovkani toʻgʻri boshqarish
		Tinglovchi eʼtiborini tortuvchi ovoqli va jismoniy ifoda elementlarini qoʻllash
		Asar kulminatsiyasida hissiy yorqinlik va drammatizmni namoyon etish
		Zal bilan ruhiy aloqa oʻrnata olish
		Ovozda yoki musiqada ichki toʻlqinlanishni tabiiy va taʼsirli yetkazish
		Improvizatsiya yoki ijodiy interpretatsiya orqali asarni shaxsiy yondashuvda taqdim etish
		Musika va harakat orqali obrazning psixologik holatini chuqur ifoda etish
		Bilim:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullarini bilish.
		Cholgʻu sanʼati, musiqiy cholgʻularning ijrochilik xususiyatlari
		Garmoniya, solfedjio, musika adabiyoti, xalq musika ijodiyoti, xalq cholgʻularida chalishni oʻrgatish uslubiyoti, orkestr va ansambl uchun moslashtirish, konsert ijrochilik amaliyoti, pedagogika va psixologiya kabi fanlar kursi boʻyicha olingan bilim va malakalarni oʻzaro bogʻlangan holda qoʻllay bilish
		Xalq cholgʻulari (mutaxassisligi boʻyicha) ijro asoslari: shtrix, nyuanslari
		Ijrochi matndan chiqib ketgan taqdirda, musiqiy matnni tezda tiklashga qodir boʻlish, nota matnida tez moslanib olmoq, zarur boʻlganda tezlikni, kayfiyatni, xarakterni qoplash hamda bilintirmay kuyni chalib berishni bilish
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning anʼanalari va talqinlari
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning anʼanalari va talqinlari
		Mashgʻulotlar va repetitsiya oʻtkazishning uslublari
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari.
	Masʼuliyat mustaqillik va	1. Shaxsiy tayyorgarlik uchun javobgarlik.
		2. Ijro jarayonida mustaqillik
		3. Asar interpretatsiyasi uchun shaxsiy javobgarlik
		4. Tinglovchi/tomoshabinga taʼsir oʻtkazishda masʼuliyatni his etish

		5. Guruhda mustaqil ishtirok etish
		6. Fikr bildirish va ijodiy taklif berish mustaqilligi
A1.4 Ijrochilik mahoratini yuqori professional darajada namoyon etish	A1.01.4 Asar matni, musiqiy material yoki xoreografik obrazni chuqur tahlil qilish va tafsirlash asosida ijro uchun tayyorgarlik ko'rish	7. Muammoli ijro holatlarini mustaqil hal etish
		8. Jamoa ichidagi umumiy ijro sifati uchun javobgarlik
		Mehnat harakatlari:
		1. Asar matni va notalarini o'qib chiqish, strukturasi aniqlash
		2. Muallifning uslubi va ijodiy yo'nalishini tahlil qilish
		3. Musiqiy va dramaturgik rivojlanishni aniqlash
		4. Musiqi obrazlarining xarakterini va ichki mazmunini tahlil qilish
		5. Asarning temp, dinamika va frazirovkasini belgilash
		Asarning murakkab texnik jihatlarini alohida ishlash
		6. Musiqi va harakat (xoreografiya) uyg'unligini aniqlash (zarur bo'lganda)
		7. Repetitsiya rejasini ishlab chiqish va amalga oshirish
		Ko'nikma:
		Asarning musiqiy matnini tahlil qilish va uning tuzilishini anglash
		Musiqi obrazlarining emotsional va badiiy mazmunini chuqur idrok etish
		Kompozitor uslubi va davr estetikasini tahlil qilish
		Frazirovka, temp va dinamikani logik ravishda belgilash
		Muayyan harakat yoki vokalni to'g'ri va badiiy ijro qilishni rejalashtirish
		Qiyin musiqiy joylarni alohida mashq qilish
		Raqamli va yozma ma'lumotlar orqali musiqiy tahlil olib borish
		Asarni ijro etish uchun shaxsiy tayyorgarlikni rejalashtirish
		Bilim:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullarini bilish.
		Cholg'u san'ati, musiqiy cholg'ularning ijrochilik xususiyatlari.
		Garmoniya, solfedjio, musiqi adabiyoti, xalq musiqi ijodiyoti, xalq cholg'ularida chalishni o'rgatish uslubiyoti, orkestr va ansambl uchun moslashtirish, konsert ijrochilik amaliyoti, pedagogika va psixologiya kabi fanlar kursi bo'yicha olingan bilim va malakalarni o'zaro bog'langan holda qo'llay bilish
		Xalq cholg'ulari (mutaxassisligi bo'yicha) ijro asoslari: shtrix, nyuanslari.
		Ijrochi matndan chiqib ketgan taqdirda, musiqiy matnini tezda tiklashga qodir bo'lish, nota matnida tez moslanib olmoq, zarur bo'lganda tezlikni, kayfiyatni, xarakterni qoplash hamda bilintirmay kuyni chalib berishni bilish
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari.

		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning anʼanalari va talqinlari.
		Mashgʻulotlar va repetitsiya oʻtkazishning uslublari.
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari.
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari.
A1.02.4 Ijro jarayonida professional texnika, ovoz, harakat, plastika va nafasni muvofiqlashtirib qoʻllash		Mehnat harakatlari:
		1. Ovoz chiqarish texnikasini badiiy maqsadga muvofiq ravishda nazorat qilish
		2. Nafasni musiqa va harakat ritmiga mos ravishda boshqarish
		3. Jismoniy harakat va ovozni oʻzaro uygʻunlashtirib ijro etish
		4. Plastik harakatlarni musiqiy obrazga mos holda namoyon etish
		Asar mazmuniga mos temp va ritmni texnika bilan qoʻllab-quvvatlash
		Ovozni sahnada toʻgʻri proyeksiya qilish orqali tomoshabinga yetkazish
		Musiqa yoki xoreografiyaga mos ravishda artikulyatsiyani ishlatish
		Ijro jarayonida texnik kamchiliklarni tezda bartaraf etish
		Koʻnikma:
		Ovoz va nafasni boshqarish texnikasini bilish va amalda qoʻllash
		Tananing plastik harakatlarini musiqa va ovoz bilan uygʻunlashtirish
		Asarning ritmikasi va tempiga mos ravishda texnik ijroni saqlash
		Emotsional holatni ovoz, harakat va mimika orqali namoyon etish
		Nafas olish va ovoz chiqarishni harakatlar bilan muvofiqlashtirish
		Qiyin texnik elementlarni badiiy ifoda bilan uygʻunlashtirib ijro etish
		Improvizatsiya paytida nafas, ovoz va harakatni nazorat qilish
		Musiqa yoki xoreografik harakatlarda dinamikani his etish va toʻgʻri qoʻllash
		Bilim:
		Dirijyorlikning asosiy imo-ishoralari va usullarini bilish.
		Cholgʻu sanʼati, musiqiy cholgʻularning ijrochilik xususiyatlari.
		Garmoniya, solfedjio, musiqa adabiyoti, bastakorlar ijldi, xalq musiqa ijodiyoti, xalq cholgʻularida chalishni oʻrgatish uslubiyoti, orkestr va ansambl uchun moslashtirish, konsert ijrochilik amaliyoti, pedagogika va psixologiya kabi fanlar kursi boʻyicha olingan bilim va malakalarni oʻzaro bogʻlangan holda qoʻllay bilish

		Xalq cholg'ulari (mutaxassisligi bo'yicha) ijro asoslari: shtrix, nyuanslari.
		Ijrochi matndan chiqib ketgan taqdirda, musiqiy matnni tezda tiklashga qodir bo'lish, nota matnida tez moslanib olmoq, zarur bo'lganda tezlikni, kayfiyatni, xarakterni qoplash hamda bilintirmay kuyni chalib berishni bilish
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari.
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari.
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari.
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari.
	A1.03.4 Sahnada obrazni yoritishda individual ijodiy yondashuv asosida hissiy ta'sir kuchini namoyon etish	Mehnat harakatlari:
		Asar mazmuniga chuqur kirib borish va obrazning ichki holatini anglash
		Obrazga xos harakat va ovoz intonatsiyalarini o'rganish va qo'llash
		Emotsiyalarni tabiiy va ta'sirli tarzda namoyon qilish
		Obrazga xos psixologik detallarni sahnada qo'llash
		Musika yoki matn bilan uyg'unlikda hissiy holatni saqlash
		Sahnadagi harakat, nafas va ovozni uyg'un boshqarish
		Tomoshabin bilan hissiy aloqani o'rnatish va saqlash
		Improvizatsiya orqali obrazni hissiy jihatdan boyitish
		Ko'nikma:
		Obrazni chuqur tahlil qilish va hissiy jihatdan idrok etish
		Individual ijodiy yondashuv asosida obraz yaratish
		Emotsiyalarni ovoz, harakat va mimika orqali tabiiy yetkazish
		Obrazga mos ovoz intonatsiyalari va nutq texnikasini qo'llash
		Plastika va harakatlar orqali obrazni boyitish
		Musika va sahnaviy muhit bilan hissiy uyg'unlik yaratish
		Improvizatsiya orqali obrazni boyitish va yangicha talqin qilish
		Tomoshabin bilan hissiy aloqa o'rnatish va uni saqlab turish
		Bilim:
		Sahna san'ati va ijrochilik asoslari haqida bilim
		Obraz tahlili va psixologiyasi bo'yicha bilim
		Emotsiyalarni ifoda qilish texnikasi haqida bilim
		Sahnadagi harakat va plastika bo'yicha bilim
		Musika va ovoz uyg'unligi haqida bilim
		Improvizatsiya va ijodiy yondashuv asoslari haqida bilim
		Sahna muhiti va yordamchi vositalardan foydalanish bilimlari
		Tomoshabin psixologiyasi va hissiy ta'sir usullari haqida bilim
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari.

		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari.
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari.
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari.
	A1.04.4 Turli janr va uslublardagi asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilish, ijro qilish va yuqori badiiy darajada namoyon etish	Mehnat harakatlari:
		Turli janr va uslublardagi asarlarni mustaqil ravishda tahlil qilish, ijro qilish va yuqori badiiy darajada namoyon etish
		Asar matni va musiqiy materialini chuqur tahlil qilish
		Janr va uslubga mos texnika elementlarini ajratish va mashq qilish
		Asarning ifoda va obraz xususiyatlarini anglab ijro etish
		Musiqa yoki sahnaviy ijroni janr talablariga ko'ra uyg'unlashtirish
		Asarni mustaqil ijro qilishda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish
		Improvizatsiya yordamida ijroni janr va uslub jihatidan boyitish
		Tomoshabinga yoki tinglovchiga janr va uslubning xususiyatlarini his ettirish
		Ko'nikma:
		Asar janri va uslubini aniqlash
		Musiqa matni va strukturasini tahlil qilish
		Janr va uslubga mos ijrochilik texnikasini qo'llash
		Ifoda va obrazni anglab ijro qilish
		Asarni mustaqil ravishda tayyorlash va ijro etish
		Improvizatsiya va ijodiy yondashuv
		Badiiy ifoda va texnika uyg'unligini ta'minlash
		Tinglovchiga yoki tomoshabinga janr xususiyatlarini ta'sirchan yetkazish
		Bilim:
		Turli janr va uslublar haqida nazariy bilim
		Musiqa nazariyasi va garmoniyasi bo'yicha bilim
		Ijrochilik texnikasi va uslubiy tavsiyalar bo'yicha bilim
		Obraz yaratish va ifoda psixologiyasi haqida bilim
		Asar tahlili metodlari bo'yicha bilim
		Improvizatsiya va ijodiy yondashuv nazariyasi bo'yicha bilim
		Sahnada chiqish madaniyati va badiiy talablar haqida bilim
		Tinglovchi psixologiyasi va ta'sirchan ijro usullari haqida bilim
		Turli davrlar, uslublar va janrlardagi musiqiy asarlar, ularning an'analari va talqinlari.
		Mashg'ulotlar va repetitsiya o'tkazishning uslublari.
		Musiqiy pedagogika va bolalar psixologiyasi asoslari.
		Jamoa ijrochiligida ansambl munosabatlari qonunlari.
	Mas'uliyat va mustaqillik	1Shaxsiy tayyorgarlik uchun javobgarlik. 2. Ijro jarayonida mustaqillik 3. Asar interpretatsiyasi uchun shaxsiy javobgarlik

		4. Tinglovchi/tomoshabinga ta'sir o'tkazishda mas'uliyatni his etish 5. Guruhda mustaqil ishtirok etish 6. Fikr bildirish va ijodiy taklif berish mustaqilligi 7. Muammoli ijro holatlarini mustaqil hal etish
Texnik va/yoki texnologik talab		Musiqa asbobini to'g'ri va samarali ishlatish ko'nikmasi – Asbobning tuzilishi, ovoz chiqarish mexanizmi va undagi texnik imkoniyatlarni yaxshi bilish. Audio va video texnikadan foydalanishni bilish – Repetitsiya, ijro va yozuv jarayonlarida mikrofonlar, naushniklar, kolonkalar va audio apparatura bilan ishlash. Musiqa dasturlari va nota redaktorlarini bilish (zarur bo'lganda) – Finale, Sibelius, MuseScore kabi notalar bilan ishlash dasturlarini o'rta darajada bilish. Repetitsiya va ijro jarayoni uchun zarur jihozlar bilan tanish bo'lish – Pyupitr, nota o'rindig'i, oyoqqa mos klavish pedali, ovozni muvozanatlash qurilmalari va boshqa yordamchi vositalar. Asar texnik murakkabliklarini hal etish uchun zarur mashqlar to'plamiga ega bo'lish – Passajlar, gami, arpedjio va dinamik diapazonni mustahkamlashga qaratilgan mashqlarni texnik jihatdan to'g'ri va tizimli bajarish. Konsert yoki mashg'ulot uchun asbobni tayyorlash va sozlash ko'nikmasi – Asbobni ijroga tayyor holga keltirish, sozlash, ovozni tekshirish, holatini nazorat qilish. Ovoz chiqarish texnikasini puxta bilish (vokal uchun) – Nafasni to'g'ri taqsimlash, rezonans, artikulyatsiya, diksiya, registrlar o'tishlari kabi vokal texnika elementlarini qo'llash. Jismoniy va psixo fiziologik barqarorlikni saqlash texnikasi – Uzoq ijro paytida to'g'ri o'tirish, qo'l-badanni to'g'ri joylashtirish, stressni boshqarish.

Kasbning nomi	2652-004-Duxovoy estrada-simfonik orkestri rahbari
Mashg'ulot nomining kodi	2652
TMR bo'yicha malaka darajasi	3-4-5
Malakani baholashga qo'yiladigan talabalar	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	3-daraja (boshlang'ich): Ushbu daraja uchun ish staji talab etilmaydi. Biroq, nomzod kamida 3 oy davomida orkestr rahbarligi yoki dirijyorlik yo'nalishida amaliy mashg'ulotlar olib borgan bo'lishi shart; Bu davr mobaynida u repetitsiya jarayonlarida yordamchi sifatida ishtirok etish, nota materiallari bilan ishlash, orkestr ijrochilarini uyg'unlikka tayyorlash va rahbarga amaliy yordam ko'rsatish tajribasini to'plagan bo'lishi lozim; 4-daraja (o'rta): Ushbu darajaga ega bo'lish uchun nomzod orkestr rahbari yordamchisi, dirijyor yoki konsertmeyster sifatida kamida 3 yillik ish stajiga ega bo'lishi talab etiladi; Shuningdek, u kamida bir marotaba malaka oshirish kurslarida qatnashgan, repertuar tanlash, repetitsiya jarayonlarini boshqarish va orkestr uyg'unligini ta'minlash bo'yicha amaliyotga ega bo'lishi kerak; Asarlarni janr va uslubiga mos ravishda tahlil qilish, ijrochilarni birlashtirish va sahna chiqishlarini tayyorlashda yuqori malaka namoyon etgan bo'lishi zarur; 5-daraja (yuqori): Ushbu darajaga ega bo'lish uchun nomzod orkestr rahbari yoki dirijyor sifatida kamida 5 yillik samarali ish tajribasiga ega bo'lishi talab etiladi; Shu bilan birga, u ikki yoki undan ortiq bor malaka oshirish kurslarida qatnashgan, yirik ijodiy loyihalarda orkestrni yuksak darajada boshqarish va ijrochilar bilan individual hamkorlik qilish tajribasiga ega bo'lishi lozim; Professional ijro muhitida o'zini namoyon etgan, turli janrdagi asarlarni orkestrga moslashtirish, sahnaviy ijrochilikni yuksak badiiy darajada tashkil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi shart;
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Ishga qabul qilinishi uchun nomzod 18 yoshga to'lgan, jinsiga qarab (ayol/erkak) kasb faoliyatini amalga oshirish imkoniga ega bo'lishi lozim; Ish boshlashdan avval dastlabki tibbiy ko'rikdan muvaffaqiyatli o'tgan bo'lishi va sog'lig'i kasb xususiyatiga mos kelishi talab etiladi;

	Nomzod jismoniy bardam, ruhiy barqaror, stress holatlariga chidamli va uzoq vaqt davomida tinimsiz ish olib borish qobiliyatiga ega bo'lishi lozim; Musiq va sahna ijrosi jarayonida katta jamoa bilan hamkorlikda ishlash, turli fuqarolar bilan muloqot qilish, tashqi muhit ta'sirida xulq-atvorini nazorat qilish qobiliyatiga ega bo'lishi talab qilinadi; Aniq talab etiladigan holatlarda texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi bo'yicha ko'rsatmalarni o'zlashtirganligi, shuningdek favqulodda holatlarda tezkor va xavfsiz qaror qabul qilish salohiyatiga ega bo'lishi zarur. Ishga munosabat va xulq-atvor: - Orkestr rahbari o'z kasbiga sidqidildan yondoshishi, musiqa va ijodiyatga bo'lgan yuqori mehr va mas'uliyat hissiga ega bo'lishi zarur. - Ijodiy jarayonda ijrochilarni rag'batlantirish, ular bilan muloqotda ehtiromli, samimiy va to'g'ri munosabatda bo'lish qobiliyatiga ega bo'lishi talab etiladi. - Repetitsiya va konsert jarayonlarida intizomli, o'z vaqtida va mas'uliyatli bo'lishi, jamoa oldida namuna ko'rsatishi shart. - Ijodiy muammolarni hal qilishda sabr-toqatli, mulohazali va bosiq yondashuvga ega bo'lishi lozim. - Orkestr a'zolari, texnik xizmatlar va konsert tashkilotchilari bilan samarali hamkorlikni ta'minlay olishi talab etiladi. - Jamoaviy ijrochilik jarayonida ijodiy ruhni ko'tarish, ijrochilarni ruhlantirish va musbat ish muhitini yarata olishi lozim. - Professional etika qoidalariga rioya qilish, sahnaviy madaniyat va tashqi ko'rinishga e'tiborli bo'lishi shart. - Tanqidiy vaziyatlarda vazminlikni saqlash, ziddiyatli holatlarda adolatli va diplomatik yechim topish qobiliyatiga ega bo'lishi zarur.
Ta'lim darajasiga qo'yilgan talablar	3-daraja uchun boshlang'ich professional ta'lim, 4-daraja uchun o'rta professional ta'lim, 5-daraja uchun professional talab etiladi.
Norasmiy va informal ta'lim bilan bog'liqligi	3-daraja uchun – Kamida o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim yoki norasmiy (informal) ta'lim doirasida egallangan bilim, ko'nikma va malakalar malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholangan bo'lishi talab etiladi. 4-daraja uchun – Kamida o'rta ta'lim, o'rta maxsus ta'lim, boshlang'ich professional ta'lim yoki norasmiy (informal) ta'lim natijalari asosida shakllangan bilim

	va ko'nikmalar malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholangan bo'lishi shart. 5-daraja uchun – Kamida o'rta maxsus ta'lim yoki o'rta professional ta'lim tugallangan, shuningdek, kasbiy yo'nalish bo'yicha yuqori malaka va tajribaga ega bo'lishi lozim. Zarur hollarda oliy (bakalavr) ta'lim yoki kasbiy qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarini tamomlaganligi ustunlik hisoblanadi. Shuningdek, malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholash natijalari ham inobatga olinadi.	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	Mavjud emas.	
Kasbning boshqa mumkin bo'lgan nomlari	Orkestr rahbari, Dirijyor (orkestr) – duxovoy yoki estrada-simfonik yo'nalish, Badiiy rahbar (orkestr va ansambllar uchun), Musiqiy jamoa rahbari (duxovoy/simfonik), Estrada orkestri dirijyori	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR bo'yicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	3	Estrada-simfonik orkestri artisti
	3	Duxovoy orkestr artisti
	4	Ansambl va jamoa rahbari
	3	Konsertmeyster
	5	Musiqa o'qituvchisi
Mehnat funksiyalarining tasnifi		
Kodi va nomi	O'qitish natijalari	
	Mehnat vazifalari	
B1.3 Orkestrning ijodiy faoliyatini rejalashtirish va repertuarni shakllantirish	B1.01.3 – Mavsum yoki tadbir yo'nalishiga muvofiq musiqiy asarlar ro'yxatini tuzish	Mehnat harakatlari:
		Mavsumiy yoki maxsus tadbir mavzusi va yo'nalishini tahlil qilish
		Orkestr ijro imkoniyatlarini hisobga olgan holda asarlar turini saralab olish.
		Zamonaviy va an'anaviy musiqa yo'nalishlari bo'yicha repertuar namunalarini izlash va tahlil qilish.
		Mavsum yoki tadbir mavzusiga mos kompozitorlar asarlarini tanlash.
		Asarlarning ijrochilik murakkabligi va orkestr tarkibiga mosligini baholash.
		Ro'yxatga kiritilgan asarlar uchun notaviy materiallar bazasini tayyorlash va tekshirish
		Tanlangan asarlar bo'yicha dirijyor va ijrochilar bilan maslahatlashish.
		Asosiy repertuar ro'yxatini tasdiqlash va ijro uchun tayyorgarlik jarayonlarini yo'lga qo'yish.
		Ko'nikma:
		Musiqa janrlari va uslubiy yo'nalishlarini ajrata olish va tadbir mavzusiga moslab tanlash

		Orkestr ijrochilari imkoniyatlarini baholab, asarlarni moslashtirish
		Zamonaviy va klassik musiqa repertuarlarini tahlil qilish va ulardan maqsadga muvofiq namunalarni tanlash
		Asar murakkabligi darajasini texnik va ifoda jihatidan baholash
		Nota materiallar bilan ishlash, ularni saralash va tayyorlash
		Ijodiy maslahatlashuvlar olib borish va dirijyor hamda ijrochilar bilan hamkorlikda qaror qabul qilish
		Mavsum yoki tadbir konsepsiyasiga mos ijodiy yo'nalish belgilash
		Repertuar ro'yxatini tizimli ravishda shakllantirish va uni ijro jarayoniga yo'naltirish
		Bilim:
		Turli janr va uslubdagi musiqiy asarlarning tarixiy va badiiy xususiyatlari bo'yicha bilim
		Orkestr tarkibi va ijro imkoniyatlariga moslashgan holda asarlarni tanlash prinsiplari bo'yicha bilim
		Zamonaviy va klassik musiqa repertuarlari hamda ularning uslubiy yo'nalishlari haqida bilim
		Notaviy materiallarni tayyorlash, tahrir qilish va ular bilan ishlash qoidalari bo'yicha bilim
		Musiq dramaturgiyasi va kompozitsiya tuzilishi bo'yicha bilim
		Mavsumiy yoki tadbir konsepsiyalariga mos ijodiy rejalashtirish usullari bo'yicha bilim
		Ijrochilarning texnika va ifoda imkoniyatlarini baholash me'yorlari haqida bilim
		Repertuarni shakllantirishda tashkilotchilik, boshqaruv va hamkorlik jarayonlari haqida bilim
B1.02.3 – Tanlangan asarlarning uslubiy, texnik va badiiy talablarini tahlil qilish		Mehnat harakatlari:
		Asarning partiturasini to'liq o'rganish va undagi barcha cholg'u partiyalarini tahlil qilish
		Asarning janr va uslubiy xususiyatlarini o'rganish, kompozitor niyatini anglash
		Texnik jihatdan murakkab bo'lgan o'rinlarni aniqlash va ularni ijrochilar uchun soddalashtirish yo'llarini ishlab chiqish
		Asarning temp, ritm va dinamik belgilari bo'yicha talablarni tahlil qilish
		Badiiy ifoda vositalari – frazirovka, artikulyatsiya va nyuanslarini chuqur o'rganish
		Asarning uslubiga mos ijro texnikasi bo'yicha ko'rsatmalar tayyorlash
		Ijrochilarning imkoniyatlarini inobatga olgan holda uslubiy tavsiyalar berish

		Asarni sahnada namoyish etish uchun to'liq uslubiy va badiiy tayyorgarlik bo'yicha reja ishlab chiqish
		Ko'nikma:
		Partitura va nota materiallarini chuqur tahlil qilish hamda ularni orkestr ijrosiga moslashtirish
		Asarning uslubiy yo'nalishini aniqlash va ijroda shu yo'nalishni saqlash
		Asarning texnik jihatdan murakkab qismlarini ajratish va ularni mashq qilish bo'yicha tavsiyalar berish
		Badiiy ifoda vositalari – dinamika, frazirovka va nyuanslarni tahlil qilish va ularni ijroda qo'llash
		Orkestr a'zolari imkoniyatlarini hisobga olgan holda ijro uslubini moslashtirish
		Asarning uslubiy talablarini o'rganib, ularni repetitsiya jarayonida samarali qo'llash
		Texnik va badiiy talablarni uyg'unlashtirgan holda ijro rejasi ishlab chiqish
		Asarni ijrochilar uchun uslubiy va badiiy jihatdan tushunarli tarzda yoritib berish
		Bilim:
		Orkestr repetitsiyasini tashkil etish va mashg'ulot jarayonini boshqarish uslublari bo'yicha bilim
		Asarlarni tahlil qilish va ularni qismlarga bo'lib o'rgatish metodikasi bo'yicha bilim
		Turli cholg'u guruhlarini ijrosini uyg'unlashtirish va ansambl ko'nikmalarini rivojlantirish bo'yicha bilim
		Musiqqa nazariyasi va orkestrovka qoidalari haqida bilim
		Ijrochilarning texnika va ifoda mahoratini rivojlantirish bo'yicha mashqlar tizimi haqida bilim
		Ritm, temp, dinamika va uyg'unlikni ta'minlash bo'yicha pedagogik usullar haqida bilim
		Mashg'ulotda yuzaga kelgan ijroi xatolarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish uslublari haqida bilim
		Ijrochilarni rag'batlantirish va ijodiy muhit yaratish bo'yicha psixologiya va pedagogika asoslari haqida bilim
B1.03.3 — Tanlangan asarlarning uslubiy, texnik va badiiy talablarini tahlil qilish		Mehnat harakatlari:
		Asar partiturasini to'liq o'rganish va undagi cholg'ular partiyalarini tahlil qilish
		Asarning uslubiy yo'nalishini aniqlash va uning ijroda saqlanishi uchun yo'nalish belgilash
		Texnik jihatdan murakkab bo'lgan bo'limlarni ajratish va ular bo'yicha alohida mashg'ulot rejasi tuzish
		Badiiy ifoda vositalari (dinamika, frazirovka, nyuanslar)ni tahlil qilish va yozma ko'rsatmalar tayyorlash

		Asarning umumiy ritmik, temp va garmonik xususiyatlarini tahlil qilish
		Orkestr a'zolarining individual imkoniyatlarini hisobga olgan holda ijro usullarini belgilash
		Asarning texnik va badiiy talablariga mos repetitsiya jarayonlarini rejalashtirish
		Ijrochilarga asarning uslubiy va badiiy xususiyatlarini tushuntirish bo'yicha amaliy ko'rsatmalar berish
		Ko'nikma:
		Asar partiturasini o'qish va undagi cholg'ular partiyalarini aniq tahlil qilish
		Asarning uslubiy yo'nalishini to'g'ri anglab, ijroda saqlash
		Texnik jihatdan murakkab bo'lgan bo'limlarni ajratish va ularga yechim topish
		Badiiy ifoda vositalari (nyuans, dinamika, frazirovka)ni to'g'ri belgilash va qo'llash
		Asarning ritmik va temp xususiyatlarini tahlil qilish hamda orkestr ijrosiga yo'naltirish
		Orkestr a'zolarining individual imkoniyatlarini hisobga olib, ijro usullarini moslashtirish
		Asarning texnik va badiiy talablariga asoslangan holda repetitsiya jarayonlarini tashkil qilish
		Asarning uslubiy va badiiy xususiyatlarini ijrochilarga aniq va ta'sirchan yetkazib berish
		Bilim:
		Musiqqa nazariyasi va garmoniya asoslari
		Orkestrrovka va cholg'ular xususiyatlari
		Asarning uslubiy yo'nalishlari (klassik, romantik, zamonaviy va xalqona uslublar) haqida bilimga ega bo'lish.
		Musiqqa tarixidagi yo'nalishlar va kompozitorlar ijodinibilish va ularni asar talqinida qo'llay olish
		Ijro texnikasi talablari – temp, dinamika, artikulyatsiya va frazirovka qoidalari bo'yicha bilim
		Badiiy ifoda vositalari – asarning emotsional ta'sirini kuchaytiruvchi uslubiy elementlar haqida bilim.
		Repertuar tanlash mezonlari – orkestrning darajasi va imkoniyatlariga mos asarlarni aniqlash bilimlari
		Repetitsiya va ijro jarayonida uslubiy, texnik va badiiy tahlilni amaliy qo'llash bilimlari
		Mehnat harakatlari:
		Mavsumiy yo'nalish va orkestrning ijodiy maqsadlarini tahlil qilish orqali repertuarning asosiy konsepsiyasini ishlab chiqish
		Turli janr va uslublardagi asarlarni saralash hamda ularning orkestr imkoniyatlariga mosligini baholash

	B1.03.3 — Orkestr ijodiy faoliyatining yillik (yoki choraklik) repertuar rejasini ishlab chiqish va tasdiqlash uchun tayyorlash	Asarlarni ijro etish uchun zarur bo'lgan cholg'u tarkibi va ijrochilar sonini aniqlash
		Asarlarni murakkablik darajasi va mavzusiga ko'ra bosqichma-bosqich joylashtirilgan repertuar tuzilishini shakllantirish
		Yillik (yoki choraklik) repertuar rejasini orkestr rahbarlari va ijrochilar bilan muhokama qilish
		Mavsum davomida tashkil etiladigan maxsus konsertlar, festivallar va tadbirlar uchun qo'shimcha asarlar tanlash
		Repertuar rejasini rasmiy hujjat sifatida tayyorlash va tasdiqlash uchun mas'ul idoraga taqdim etish
		Tasdiqlangan reja asosida orkestr mashg'ulotlari va ijro faoliyatini tizimli yo'lga qo'yish uchun kalendar-grafik ishlab chiqish
		Ko'nikma:
		Orkestrning mavsumiy maqsadlari va yo'nalishlarini tahlil qilish va ularga mos repertuar shakllantirish
		Turli janr va uslubdagi musiqiy asarlarni saralash hamda orkestr imkoniyatiga ko'ra to'g'ri tanlash
		Yillik va choraklik repertuar rejalarini tizimli ravishda tuzish va yo'lga qo'yish
		Asarlarning ijro darajasi, temбри va texnik talablarini aniqlash
		Orkestr a'zolari, solistlar va ijodiy guruhlar bilan muzokara va muhokama olib borish
		Ryepertuar rejasini rasmiy tarzda tayyorlash va tasdiqlash uchun taqdim etish
		Mashg'ulotlar va ijro jarayonini kalendar-grafik asosida yo'lga qo'yish
		Repertuarga o'zgarishlar kiritish yoki favqulodda holatlarda yangicha yechimlar topish
		Bilim:
		Orkestr menejmenti va rejalashtirish asoslari – ijodiy jarayonni tashkil etish, reja tuzish va uni amalga oshirish qoidalari
		Musiqqa tarixi va janrlari – turli davrlar va uslublardagi asarlarning xususiyatlari va ularning orkestr repertuaridagi o'рни
		Orkestr tuzilishi va imkoniyatlari – musiqqa cholg'ulari tarkibi, ovoz diapazoni va texnik imkoniyatlarini bilish
		Asar tanlash mezonlari – ijrochilar darajasi va tadbir yo'nalishiga mos asarlarni baholash va tanlash prinsiplari
		Tashkiliy hujjatlar yuritish asoslari – repertuar rejasini bo'yicha rasmiy hujjatlar tayyorlash qoidalari

		Konsert faoliyatini rejalashtirish bilimlari – mavsumiy konsertlar taqvimini va ularning orkestr ish rejasi bilan uyg'unligi
		Asarlarning uslubiy va texnik talablari – tanlangan musiqiy asarlarning ijro talablari va ularga tayyorgarlik qoidalari
B2.4 Orkestr bilan mashg'ulotlar o'tkazish va ijrochilik mahoratini oshirish	B2.01.4 Orkestr a'zolari bilan umumiy repetitsiyalarni reja asosida tashkil etish	Malaka oshirish va ijodiy rivojlanish tendensiyalari – zamonaviy musiqa yo'nalishlari va orkestr repertuaridagi yangiliklarni kuzatish bilimlari
		Mehnat harakatlari:
		Repetitsiya jarayoni uchun aniq kun va vaqtlarni belgilab, kalendar rejasini tuzish
		Har bir mashg'ulot mavzusi va maqsadini belgilab, repetitsiya dasturini tayyorlash
		Orkestr a'zolariga repetitsiya uchun zarur notalar va materiallarni tarqatish
		Asarlarni bo'limlar bo'yicha o'rganish uchun mashg'ulotlarni bosqichma-bosqich tashkil etish
		Orkestr a'zolarining tayyorgarlik darajasini baholab, zarur tavsiyalar berish
		Asarni orkestr bilan to'liq ijro etish bo'yicha umumiy repetitsiyalarni yo'lga qo'yish
		Repetitsiya jarayonida texnik va ifoda nuqsonlarini aniqlab, ularni bartaraf etish
		Repetitsiya natijalarini tahlil qilish va keyingi mashg'ulotlar uchun rejalarni yangilash
		Ko'nikma:
		Repetitsiya jarayonini samarali rejalashtirish va vaqtni to'g'ri taqsimlash
		Orkestr a'zolari o'rtasida ijro uyg'unligini ta'minlash uchun metodik yondashuvni qo'llash
		Notalar bilan ishlash va orkestrning barcha guruhlariga yo'naltirilgan topshiriqlar berish.
		Mashg'ulot davomida texnik xatolarni aniqlash va ularni isloh qilish bo'yicha tavsiya berish.
		Orkestrning turli bo'limlari bilan individual va guruhli ishni uyg'unlashtirish
		Asarlarni bosqichma-bosqich to'liq ijroga tayyorlash jarayonini yo'lga qo'yish
		Repetitsiya jarayonida orkestr a'zolarining diqqatini saqlash va motivatsiya berish ko'nikmasi
		Mashg'ulot natijalarini tahlil qilish va keyingi repetitsiya rejasini takomillashtirish
		Bilim:
		Orkestrning tuzilishi, guruhlari va har bir guruhning ijro vazifalari haqida bilimga ega bo'lish
		Repetitsiya jarayonini tashkil etish va rejalashtirish metodlari bo'yicha bilimga ega bo'lish

		Musiqi nazariyasi va notanavislik asoslarini yaxshi bilish. Asarlarning uslubiy xususiyatlari va janr talablarini farqlay olish bilimi. Ijro texnikasidagi asosiy muammolarni aniqlash va ularni bartaraf qilish yo'llari haqida bilim Orkestrdagi turli cholg'ularning diapazon, ovoz va vazifalarini bilish. Repetitsiya jarayonida ijodiy va tashkilotchilik kompetensiyalarini muvofiqlashtirish bilimlari Orkestr ijrosini tahlil qilish va ijro sifatini baholash mezonlari haqida bilim.
	B2.02.4 Alohida guruhlar (sozlar guruhi) bilan texnik mashqlar va aniqlashtirish ishlarini olib borish	Mehnat harakatlari: Sozlar guruhini ajratib, repetitsiya jarayonini maqsadga yo'naltirilgan holda tashkil etish Har bir soz turi uchun texnik mashqlarni tanlab, ularni izchil ravishda bajarishni yo'lga qo'yish Nota materiallaridagi qiyinliklarni tahlil qilib, ularni alohida mashqlar orqali yengishni ta'minlash Guruh a'zolari bilan temp, ritm va uyg'unlikni alohida mashqlar orqali takomillashtirish. Asar ichidagi tiniqlik va ovoz uyg'unligini ta'minlash uchun guruhdagi har bir ijrochining ijrosini alohida tinglash va to'g'rilash Mashq jarayonida uslubiy va dinamik nyuanslarni aniqlashtirib berish. Guruh ijrosini orkestrning umumiy ijrosi bilan uyg'unlashtirish uchun texnik yechimlarni qo'llash Mashq natijalarini baholash va keyingi bosqichda umumiy repetitsiyada qo'llash uchun tayyorlash Ko'nikma: Sozlar guruhi bo'yicha individual va guruh mashqlarini metodik reja asosida tashkil qilish Texnik mashqlarni tanlash va ularni guruhning tayyorgarlik darajasiga moslashtirish Notalardagi murakkab passajlar yoki qiyin texnik qismlarni guruh bo'yicha tahlil qilish va soddalashtirilgan mashqlar orqali o'rgatish Temp, ritm va metronom bilan uyg'un mashqlar o'tkazish orqali ijroni barqarorlashtirish Ovoz uyg'unligini ta'minlash uchun soz guruhi ichidagi individual ovoz balansi va to'g'ri pozitsiyani aniqlash Uslubiy va dinamik ifoda elementlarini guruh bo'yicha uyg'unlashtirish va bir xillikni ta'minlash Texnik mashqlar natijalarini baholash va ularni umumiy orkestr ijrosiga integratsiya qilish

		Guruh mashqlari orqali ijrochilarning texnik mahoratini yuqori darajaga ko'tarish va orkestrning umumiy uyg'unligiga hissa qo'shish Bilim: Orkestr soz guruhlari tarkibi va ularning vazifalari haqidagi bilim Texnik mashqlar metodikasi va mashq dasturlarini tanlash qoidalari bo'yicha bilim. Ritm, temp va metronom asosida ishlash uslublari haqidagi bilim. Sozlar guruhlari bo'yicha ovoz uyg'unligi va balansini ta'minlash yo'llari haqida bilim. Murakkab passajlarni qismlarga bo'lib o'rgatish va bosqichma-bosqich texnik mashqlar metodikasi bo'yicha bilim. Dinamika, artikulyatsiya va uslubiy elementlarni guruh bo'yicha uyg'unlashtirish nazariyasi haqida bilim Ijroni tahlil qilish, xatolarni aniqlash va ularni to'g'rilash usullari bo'yicha bilim Orkestr mashg'ulotlari va guruh repetitsiyalarini tashkil qilishdagi pedagogik va boshqaruv ko'nikmalari haqida bilim
	B2.03.4 Asarni sahnabop darajada ijro etish uchun orkestrni badiiy va hissiy jihatdan tayyorlash	Mehnat harakatlari: 1. Asarning mazmun va uslubini chuqur tahlil qilib, ijrochilarga obrazli talqinni tushuntirish 2. Orkestr a'zolarida asar ruhiga mos hissiy holatni uyg'otish uchun badiiy mashg'ulotlar o'tkazish 3. Asarning dinamik va ifoda elementlarini to'g'ri qo'llash bo'yicha ko'rsatmalar berish 4. Har bir soz guruhi bilan alohida ishlab, asarning umumiy ifoda uyg'unligini ta'minlash 5. Sahnada ijroni hissiy kuchaytirish uchun orkestrni maxsus psixologik tayyorgarlik mashqlari bilan ta'minlash 6. Asarni sahnabop ko'rinishda ijro etish uchun harakat va mimikani orkestr faoliyatiga uyg'unlashtirish 7. Repetitsiyalar jarayonida asarning ichki dramaturgiyasini yoritish uchun bosqichma-bosqich ijro uslubini takomillashtirish 8. Sahnaga chiqish oldidan orkestrda ijodiy ruh va umumiy jamoaviy hissiy tayyorgarlik muhitini yaratish. Ko'nikma: Asarning mazmun va uslubini chuqur anglab, ijrochilarga badiiy va hissiy yo'nalish berish

		Orkestr a'zolarini ijro jarayonida emotsional holatga tayyorlash va ruhiy ko'tarinkilikni saqlash
		Ijroda ifoda, dinamika va tempni uyg'unlashtirishni boshqarish
		Sahnabop ijro uchun orkestrni mimika va sahnaviy harakatlarga yo'naltirish
		Asarning dramaturgik nuqtalarini anglab, ularni ijrochilarga to'g'ri yetkazish
		Orkestr a'zolarini jamoaviy ijodiy ruhda uyg'unlashtirish va muvofiqlashtirish
		Sahnada ifoda kuchini oshirish uchun orkestrda hissiy qo'zg'alishni boshqarish
		Ijro jarayonida texnik va badiiy omillarni uyg'un qo'llash orqali yuqori saviyada tayyorgarlikni ta'minlash
		Bilim:
		Asarning uslubiy xususiyatlari va janr qoidalari haqida bilimga ega bo'lish (simfonik, estrada yoki xalq orkestri uslublari).
		Musiqadramaturgiyasi va obraz yaratish qonunlarini bilish (kulminatsiya nuqtalari, dinamika o'zgarishlari va ifoda usullari).
		Orkestr ijrosida hissiy ta'sir kuchini oshirish usullari (temp, dinamika va artikulyatsiya orqali ta'sirni yo'naltirish).
		Sahnaviy harakat va emotsional ifoda texnikasi bo'yicha bilim (ijro vaqtida jismoniy harakat va his-tuyg'ular uyg'unligi).
		Ijrochilar bilan psixologik ishlash va motivatsiya usullari (jamoaviy ruhni ko'tarish, sahnaviy hayajonni yengish).
		Orkestr ovozlarning uyg'unligi va tembr balansini ta'minlash qoidalari.
		Talab etiladigan texnik tayyorgarlik darajalari va repetitsiya uslublari bo'yicha bilim.
		Sahnada namoyish etish talablari (ssenariy, sahnaviy qo'llanmalar va tomoshabin psixologiyasiga ta'sir qilish yo'llari)
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Orkestr bilan mashg'ulotlarni belgilangan reja asosida mustaqil tashkil etish va olib borish
		2. Mashg'ulot jarayonida ijrochilarning texnik va badiiy ijro darajasi uchun shaxsiy mas'uliyatni o'z zimmasiga olish
		3. Ijrochilikdagi kamchiliklarni aniqlash va ularni bartaraf etish bo'yicha amaliy tavsiyalar berish
		4. Orkestr a'zolari bilan ishlashda ijodiy intizom va hamkorlik muhitini ta'minlash
B3.5	B3.01.5	Mehnat harakatlari:

Jamoatchilik chiqishlarini tashkil etish va konsert faoliyatini muvofiqlashtirish5.	Chiqish joyi, sana va dastur mazmuniga mos ravishda konsert ishtirokchilarini belgilash va tayyorlash	1. Chiqish o'tkaziladigan joyning imkoniyatlari va texnik talablarini tahlil qilish
		2. Konsert dasturi mavzusi va yo'nalishiga mos ijrochilarni saralash
		3. Ijrochilarning bandligi va tayyorgarlik darajasiga ko'ra ishtirokchilari ro'yxatini shakllantirish
		4. Asarlar taqsimotini belgilash va har bir ishtirokchiga mas'uliyatni yuklash
		5. Repetitsiya jarayonlarini tashkil etish va ishtirokchilarning tayyorgarligini nazorat qilish
		6. Chiqish kuniga qadar ijrochilarning sahnaviy harakatlari va kiyinish talablarini muvofiqlashtirish
		7. Safar yoki chiqish logistikasi (safari jadvali, transport va asboblarni tashish)ni tashkil qilish
		8. Chiqish oldidan ijrochilarning tayyorgarlik holatini yakuniy tekshirish va rejaga muvofiq tayyor turishini ta'minlash
		Ko'nikma:
		Konsert dasturi mazmuni va yo'nalishiga mos ijrochilarni tanlash va saralash
		Ijrochilarning texnik mahorati va sahnaviy tajribasini baholash
		Repetitsiya jarayonlarini rejalashtirish va muvofiqlashtirish
		Asarlar taqsimotini to'g'ri belgilash va ijrochilarga vazifalar yuklash
		Chiqish oldidan ijrochilarni sahnaga tayyorlash (harakat, kiyinish, imidj) bo'yicha yo'l-yo'riq berish ko'nikmasi.
		Logistika ishlarini tashkil etish (asboblarni tashish, safari jadvali va texnik jihozlarni tayyorlash)
		Ijrochilarning tayyorgarlik darajasini nazorat qilish va zarur hollarda yordam ko'rsatish
		Chiqish kunida jamoani ruhlantirish, birlashtirish va professional tayyorgarlik muhitini yaratish
		Bilim:
		Musika ijrosi va orkestr rahbarligi nazariyasi – ijrochilarni to'g'ri tanlash va sahna uchun tayyorlash uslublari haqida bilim
		Repertuar tanlash va ijrochilar imkoniyatlarini baholash mezonlari bo'yicha bilim
		Konsert tashkiloti va rejalashtirish jarayoni (jadval tuzish, tayyorgarlik bosqichlari) haqida bilim

		Sahna tayyorgarligi va ijrochilarning sahnaviy madaniyati (harakat, imidj va sahnaviy obraz) bo'yicha bilim
		Jamoa bilan ishlash psixologiyasi va ijrochilarni ruhlantirish, motivatsiya berish usullari haqida bilim
		Texnik ta'minot va logistika (asboblarni tayyorlash, transport, chiqish joyini jihozlash) bo'yicha bilim
		Sahna qoidalari va xavfsizlik talablari (yoritgich, ovoz berish va texnik jihozlar bilan ishlash) bo'yicha bilim
		Konsert jarayonida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan favqulodda holatlarda tezkor qaror qabul qilish usullari haqida bilim
		Mehnat harakatlari:
B3.02.5 Tadbirni o'tkazish bilan bog'liq tashkiliy masalalarni muvofiqlashtirish (joy, asbob-uskunalar, saundchek, tayyorgarlik)		Tadbir o'tkaziladigan joyni ko'zdan kechirish va undagi texnik imkoniyatlarni baholash
		Asbob-uskunalarining to'liqligi va ishlash holatini tekshirish
		Namoyish etish jarayoni uchun ovoz jihozlari o'rnatish va sinovdan o'tkazishni tashkil etish
		Yoritgichlar va sahna jihozlari to'g'ri o'rnatish va ularning ishlashini nazorat qilish
		Ijrochilarning sahnadagi joylashuvi va chiqish tartibini belgilash
		Konsert boshlanishidan oldin barcha texnik xizmatlar bilan muvofiqlashgan holda tayyorgarlik holatini tasdiqlash
		Tadbir jarayonida texnik yordam ko'rsatish uchun mas'ul shaxslarni joy-joyiga taqsimlash
		Tadbir yakunida asbob-uskunalar yig'ish, hisobga olish va saqlash bo'yicha ishlarga rahbarlik qilish
		Ko'nikma:
		Tadbir joyini texnik jihatdan baholash va unga mos ravishda rejalashtirish
		Asbob-uskunalar tekshirish va ularning holatini aniqlash bo'yicha amaliy ko'nikma
		Namoyish etish jarayonini tashkil etish va ovoz sifatini to'g'rilash
		Sahna yoritgichlari va texnik jihozlarni to'g'ri joylashtirish
		Ijrochilarni sahnada joylashtirish va chiqish tartibini muvofiqlashtirish
		Barcha texnik xizmatlar faoliyatini muvofiqlashtirish va nazorat qilish
		Tadbir paytida yuzaga kelgan texnik muammolarni tezkor hal etish
		Tadbir yakunlangach, asbob-uskunalar yig'ish, saqlash va hisobga olish

		Bilim:
		Tadbir tashkiloti asoslari – konsertlar va jamoatchilik chiqishlarini rejalashtirish qoidalari, bosqichlari va tartibini bilish
		Sahna va texnik jihozlar tuzilishi – sahna uskunolari, yoritish tizimlari va ovoz jihozlarining ishlash prinsiplarini bilish
		Ovoz balansini to'g'ri o'rnatish va mikrofon, kolonka hamda akustik tizimlardan samarali foydalanish bo'yicha bilim
		Asbob-uskunalar xavfsizligi va texnika talablari – elektr jihozlari va sahna qurilmalari bilan ishlashda xavfsizlik qoidalari.
		Ijrochilarni sahnaga joylashtirish talablari – sahnada ijrochilarning to'g'ri joylashishi va chiqish tartibi bo'yicha bilim.
		Tashkiliy-huquqiy bilimlar – ommaviy tadbirlarni o'tkazishdagi rasmiy ruxsatlar va me'yoriy talablarni bilish
		Tezkor holatlarni boshqarish bilimlari – texnik nosozlik yoki favqulodda vaziyatlarda zarur chora ko'rish bo'yicha bilim
		Tadbir tayyorgarligi va yakunlovchi ishlar – konsertdan oldingi va keyingi texnik tayyorgarlik jarayonlari bo'yicha bilim
	B3.03.5 Konsert faoliyatining umumiy rejasiga muvofiq ijodiy, texnik va tashkiliy jarayonlarni samarali boshqarish	Mehnat harakatlari:
		1. Konsert faoliyatining umumiy rejasini tahlil qilish va ijodiy hamda tashkiliy vazifalarni belgilash
		2. Ijrochilar, texnika xodimlari va tashkiliy guruhlar o'rtasida vazifalarni aniq taqsimlash.
		3. Repetitsiyalar, saundchek va tayyorgarlik jarayonlari uchun kalendar-jadval tuzish
		4. Texnik vositalar (asbob-uskunalar, yoritish va ovoz tizimlari) holatini nazorat qilish va ularni tayyor holatga keltirish
		5. Ijodiy jarayonda asarlar uslubiy talablariga rioya etilishini ta'minlash va ijrochilarga metodik yo'l-yo'riq ko'rsatish
		6. Konsert davomida texnik va ijodiy jarayonlarni muvofiqlashtirish hamda uzluksizlikni ta'minlash
		7. Favqulodda yoki rejadan tashqari vaziyatlarda tezkor qarorlar qabul qilish va muammolarni hal etish
		8. Tadbir yakunlanganidan so'ng ijodiy va texnik jarayonlarni tahlil qilish, xulosalar chiqarish va takliflar tayyorlash
		Ko'nikma:

		Konsert dasturini ijodiy va texnik jihatdan muvofiqlashtirish bo'yicha rejalashtirish Ijrochilar, texnika va tashkiliy xodimlar faoliyatini uyg'un ravishda muvofiqlashtirish mahoratlari Repetitsiya va tayyorgarlik jarayonlari uchun samarali kalendar-jadval tuzish Asbob-uskunalar va texnik vositalarning to'liq tayyorligini tekshirish va nazorat qilish Konsert jarayonida ijodiy va texnik jarayonlarni sinxron holda boshqarish Favqulodda vaziyatlarda tezkor qaror qabul qilish va muammolarni hal etish Konsertdan so'ng ijodiy va texnik jarayonlarni tahlil qilish va samaradorlikni baholash Ijrochilar va xizmat ko'rsatuvchi guruhlar bilan samarali muloqot va yetakchilik Bilim: Konsert faoliyatini rejalashtirish asoslari – konsert dasturini tuzish, tayyorgarlik jarayonlari va ijodiy yo'nalishni belgilash qoidalari Ijodiy jarayonlarni boshqarish uslublari – orkestr, ansambl va ijrochilar faoliyatini muvofiqlashtirish usullari Texnik jihozlar va asbob-uskunalarini boshqarish – saundchek, yoritish va sahna qurilmalarini tayyorlash talablari. Tashkiliy jarayonlarni muvofiqlashtirish – tadbirlarni tashkil etishda mas'ullar, xizmat ko'rsatuvchi guruhlar va ijrochilar faoliyatini uyg'unlashtirish bo'yicha bilimlar Repetitsiya jarayonlarini boshqarish va samarali kalendar-jadval tuzish qoidalari Favqulodda vaziyatlarda tezkor boshqaruv prinsiplari – konsert paytida yuzaga kelishi mumkin bo'lgan texnik va tashkiliy muammolarni hal qilish bilimlari Ijrochilar va xizmat ko'rsatuvchi xodimlar bilan samarali muloqot qoidalari – yetakchilik va kommunikatsiya bilimlari Konsert faoliyatini tahlil qilish va baholash – ijodiy va texnik jarayonlar samaradorligini baholash usullari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Shaxsiy tayyorgarlik uchun javobgarlik 2. Ijro jarayonida mustaqillik 3. Asar interpretatsiyasi uchun shaxsiy javobgarlik 4. Tinglovchi/tomoshabinga ta'sir o'tkazishda mas'uliyatni his etish 5. Guruhda mustaqil ishtirok etish 6. Fikr bildirish va ijodiy taklif berish mustaqilligi 7. Muammoli ijro holatlarini mustaqil hal etish

		8. Jamoa ichidagi umumiy ijro sifati uchun javobgarlik
Texnik va/yoki texnologik talab		Musiqa asbobini to'g'ri va samarali ishlatish ko'nikmasi – Asbobning tuzilishi, ovoz chiqarish mexanizmi va undagi texnik imkoniyatlarni yaxshi bilish. Audio va video texnikadan foydalanishni bilish – Repetitsiya, ijro va yozuv jarayonlarida mikrofonlar, naushniklar, kolonkalar va audioapparatura bilan ishlash. Musiqa dasturlari va nota redaktorlarini bilish (zarur bo'lganda) – Finale, Sibelius, MuseScore kabi notalar bilan ishlash dasturlarini o'rta darajada bilish. Repetitsiya va ijro jarayoni uchun zarur jihozlar bilan tanish bo'lish – Pyupitr, nota o'rindig'i, oyoqqa mos klavish pedali, ovozni muvozanatlash qurilmalari va boshqa yordamchi vositalar. Asar texnik murakkabliklarini hal etish uchun zarur mashqlar to'plamiga ega bo'lish – Passajlar, gami, arpedjio va dinamik diapazonni mustahkamlashga qaratilgan mashqlarni texnik jihatdan to'g'ri va tizimli bajarish. Konsert yoki mashg'ulot uchun asbobni tayyorlash va sozlash ko'nikmasi – Asbobni ijroga tayyor holga keltirish, sozlash, ovozni tekshirish, holatini nazorat qilish. Ovoz chiqarish texnikasini puxta bilish (vokal uchun) – Nafasni to'g'ri taqsimlash, rezonans, artikulyatsiya, diksiya, registrlar o'tishlari kabi vokal texnika elementlarini qo'llash. Jismoniy va psixofiziologik barqarorlikni saqlash texnikasi – Uzoq ijro paytida to'g'ri o'tirish, qo'l-badanni to'g'ri joylashtirish, stressni boshqarish.

Kasbning nomi	Bolalar musiqa va san'at maktablarida (fortepiano, torli cholg'u, puflama va urg'uli cholg'u, xalq cholg'u, an'anaviy cholg'u, estrada cholg'u) asboblari sinfi o'qituvchisi
Mashg'ulot nomining kodi	34350
TMR bo'yicha malaka darajasi	4-5
Malakani baholashga qo'yiladigan talabalar	Tavsiya etiladi
Amaliy tajriba (ish staji)ga qo'yilgan talablar:	4-daraja (o'rta): Ushbu darajaga ega bo'lish uchun nomzod o'rta maxsus ta'lim yoki boshlang'ich professional ta'limga ega bo'lishi talab etiladi; Kamida 2 yillik ish tajribasiga ega bo'lishi yoki amaliyot davomida bolalar musiqa va san'at maktablarida sinf mashg'ulotlarini tashkil etishda ishtirok etgan bo'lishi lozim; Asosiy musiqa nazariyasi, notani o'qish, asbobda ijro etish texnikasi hamda o'quvchilarga individual yondashuv usullarini qo'llash ko'nikmalariga ega bo'lishi zarur; O'quvchilar bilan ishlashda pedagogik psixologiya, yosh xususiyatlarini hisobga olgan holda mashg'ulot o'tish metodlarini biladi; Asarlarni oddiy texnik darajada ijro ettirish va musiqa savodini o'rgatish bo'yicha amaliy ko'nikmalarga ega bo'lishi kerak. 5-daraja (yuqori): Ushbu daraja uchun nomzod o'rta maxsus yoki oliy ta'limga ega bo'lishi shart; Kamida 3 yillik samarali ish tajribasi yoki musiqa o'qitish sohasida yuqori pedagogik natijalarga erishgan bo'lishi talab etiladi; Asarlarni badiiy va texnik jihatdan chuqur tahlil qilish, o'quvchilarga yuqori darajada ijro va musiqa savodini o'rgatish ko'nikmasiga ega bo'lishi lozim; Ijrochilik mahoratini rivojlantirish, ansambl va jamoaviy mashg'ulotlar o'tkazish bo'yicha ilg'or metodlarni qo'llay olishi shart; Dars jarayonida zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalanish va o'quvchilarni musiqa tanlovlariga tayyorlash tajribasiga ega bo'lishi kerak; Umumiy o'quv rejasiga asoslangan holda o'quv dasturlarini ishlab chiqish va yangilash, individual mashg'ulotlar samaradorligini oshirish bo'yicha malakaga ega bo'lishi talab etiladi.
Layoqatiga va shaxsiy kompetensiyalarga qo'yilgan talablar	Maxsus ruxsatlar: Ishga qabul qilinishi uchun nomzod kamida 18 yoshga to'lgan bo'lishi lozim; Nomzod sog'lomlik holati bo'yicha tibbiy ko'rikdan muvaffaqiyatli o'tgan va pedagogik hamda ijrochilik faoliyatini bajarishga yaroqli bo'lishi shart;

	Jismoniy bardamlik va hissiy barqarorlik talab etiladi, chunki uzoq mashgʻulotlar va ijrochilik jarayonlarida stressga chidamlilik zarur; Musiqqa asboblari bilan ishlashda, texnika xavfsizligi va mehnat muhofazasi qoidalarini bilgan boʻlishi lozim; Bolalar bilan ishlashda qonunchilikda belgilangan pedagogik faoliyatga oid etik va huquqiy talablarga rioya etishi zarur.	
	Ishga munosabat va xulq-atvor: Oʻquv jarayonida hurmatli, talabchan va masʼuliyatli munosabatda boʻlish; Bolalar va ota-onalar bilan muloqotda madaniy, hurmatli va toʻgʻri munosabat oʻrnatish; Pedagogik jarayonda sabr-toqatli, ehtiyotkor va koʻngilchan boʻlish, bolalarning yosh xususiyatlarini inobatga olish; Dars jarayonida ijodiylik va tashabbuskorlik namoyon etish, oʻquvchilarni ragʻbatlantirish; Kasbiy faoliyatda nufuzli pedagogik etika va odob-axloq qoidalariga amal qilish; Jamoa bilan ishlashda hamkorlik, muloqotchanlik va fidoyilik koʻrsatish; Mashgʻulotlarda punktuallik, tashkilotchanlik va intizomlilik talab etiladi.	
Taʼlim darajasiga qoʻyilgan talablar	4-daraja uchun oʻrta professional taʼlim, 5-daraja uchun professional talab etiladi.	
Norasmiy va informal taʼlim bilan bogʻliqligi	4-daraja uchun – Kamida oʻrta taʼlim, oʻrta maxsus taʼlim, boshlangʻich professional taʼlim yoki norasmiy (informal) taʼlim natijalari asosida shakllangan bilim va koʻnikmalar malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholangan boʻlishi shart. 5-daraja uchun – Kamida oʻrta maxsus taʼlim yoki oʻrta professional taʼlim tugallangan, shuningdek, kasbiy yoʻnalish boʻyicha yuqori malaka va tajribaga ega boʻlishi lozim. Zarur hollarda oliy (bakalavr) taʼlim yoki kasbiy qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslarini tamomlaganligi ustunlik hisoblanadi. Shuningdek, malakani baholash markazlari tomonidan mustaqil baholash natijalari ham inobatga olinadi.	
Kasbiy standartlar reyestrda mavjudligi	Mavjud emas.	
Kasbning boshqa mumkin boʻlgan nomlari	Musiqqa oʻqituvchisi, Torli cholgʻu asboblari sinfi oʻqituvchisi, Puflama va urgʻuli cholgʻular sinfi oʻqituvchisi, Xalq cholgʻulari sinfi oʻqituvchisi, Estrada cholgʻulari sinfi oʻqituvchisi, Musiqqa pedagog-ijrochisi	
Boshqa kasblar bilan aloqadorligi	TMR boʻyicha malaka darajasi:	Kasbning nomi:
	4	Musiqqa fanlari oʻqituvchisi
	3	Cholgʻu ijrochisi (fortepiano, torli, puflama va h.k.)

		4	Konsertmeyster
		4	Musiqqa nazariyasi (solfedjio) o'qituvchisi
		4	Xor va vokal o'qituvchisi
Mehnat funksiyalarining tavsifi			
Kodi va nomi	O'qitish natijalari		
	Mehnat vazifalari		
D1.3 O'quvchilarni musiqacholg'usidai jro etishning boshlang'ich asoslari bilan tanishtirish va individual ko'nikmalarni shakllantirish	D1.01.3 – O'quvchini musiqqa cholg'usining tuzilishi, uni tutish (yoki o'tirish) qoidalarini va dastlabki texnik harakatlar bilan tanishtirish	Mehnat harakatlari:	
		1. Musiqiy asbobning tuzilishi va qismlarini tushuntirish (asbobning nomlari, qismlari va ularning vazifalarini ko'rsatib berish)	
		2. Musiqqa cholg'usini to'g'ri tutish (yoki o'tirish) holatini namoyish etish va tekshirish (o'quvchiga ergonomik holatda o'tirish yoki musiqqa cholg'usini tutishni ko'rsatish.	
		3. Asbobni chalish uchun qo'l, barmoq va tanani to'g'ri joylashtirish bo'yicha mashqlar o'tkazish	
		4. Dastlabki ovoz chiqarish usullarini ko'rsatish va o'rgatish (barmoq qo'yish, nafas olish yoki urg'uli texnika asoslari)	
		5. Asbobni sozlashning boshlang'ich usullari bilan tanishtirish (o'qituvchi nazoratida oddiy sozlash harakatlari)	
		6. Asbobda chalish vaqtida to'g'ri nafas olish yoki qo'l harakatlarini muvofiqlashtirish mashqlarini tashkil etish	
		7. Asbob bilan bog'liq xavfsizlik qoidalarini tushuntirish va amaliy ko'rsatish (asbobga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lish)	
		8. Asbobda dastlabki oddiy mashqlarni (bir ovoz yoki ritm) bajarishni o'rgatish va to'g'ri bajarilishini nazorat qilish	
		Ko'nikma:	
		Musiqiy asbobning tuzilishi va qismlarini o'quvchiga tushuntirish ko'nikmasi (asbob qismlarini nomma-nom ko'rsatish va ularning vazifalarini izohlash)	
		Asbobni to'g'ri tutish yoki o'tirish holatini namoyish qilish va o'quvchini unga yo'naltirish ko'nikmasi(ergonomik pozani ta'minlash)	
		Asbobda ovoz chiqarishga tayyorlovchi dastlabki texnik harakatlarni amaliy ko'rsatish ko'nikmasi(barmoq, qo'l, yoki nafas texnikasi asoslari)	
		Asbobda ovoz chiqarishning boshlang'ich uslublarini o'rgatish va to'g'ri ijroini nazorat qilish	
		Asbobda chalish vaqtida to'g'ri qo'l, barmoq va tanani joylashtirishni o'rgatish	
		Asbobdan foydalanishda xavfsizlik qoidalarini o'quvchiga tushuntirish va amaliy ko'rsatish ko'nikmasi	
		Asbobni dastlabki sozlash jarayonlarini ko'rsatish va o'quvchiga oddiy sozlash amaliyotini	

		Asbobda oddiy mashqlarni bajarish jarayonida o'quvchining harakatlarini tahlil qilish va xatolarni to'g'rilash
		Bilim: Musiqqa cholg'usining tuzilishi va qismlari to'g'risida bilim Musiqqa cholg'usini to'g'ri tutish yoki o'tirish qoidalari bo'yicha bilim Dastlabki texnik harakatlar (barmoq, qo'l, nafas) bo'yicha nazariy bilim Asbobda ovoz chiqarishning boshlang'ich usullari to'g'risida bilim Musiqqa cholg'usini dastlabki sozlash asoslari haqida bilim Musiqqa cholg'usi bilan ishlashda xavfsizlik qoidalari va asbobga to'g'ri munosabat haqida bilim O'quvchida texnikaviy harakatlarni shakllantirish usullari bo'yicha pedagogik bilim Musiqqa ijrosini o'rgatishda qo'llanadigan metodik yondoshuvlar va o'qitish usullari haqida bilim.
	D1.02.3 – Oddiy mashqlar va etyudlar orqali musiqiy fraza va ritm hissini shakllantirish	Mehnat harakatlari: 1. Musiqqa frazasi va ritm haqida nazariy tushuncha berish (faza tuzilishi va ritmning asosiy birliklarini tushuntirish) 2. Oddiy ritm qoliplarini qo'l chapak yoki urg'uli asboblari orqali bajarish mashqlarini o'tkazish 3. Eng oddiy etyud va mashqlarni cholg'uda ijro qilishni namoyish etish va o'quvchini unga yo'naltirish 4. Ritm hissini rivojlantirish uchun metronom bilan ishlash mashqlarini tashkil etish 5. Musiqqa frazalarini qismlarga bo'lib o'rgatish va ularni bosqichma-bosqich ijro ettirish 6. Etyud va mashqlar orqali dinamika (baland-past ovoz) hissini shakllantirish mashqlarini bajartirish 7. Oddiy ritmik yetyudlarni ijro etish jarayonida o'quvchining harakatlarini nazorat qilish va xatolarni to'g'rilash 8. Ijro jarayonida musiqqa frazasini to'g'ri nafas olish yoki barmoq harakatlari bilan uyg'unlashtirish bo'yicha amaliy mashqlar o'tkazish Ko'nikma: Musiqqa frazasi va ritm haqida nazariy tushunchalarni sodda va tushunarli tarzda o'quvchiga yetkazish Qo'l chapak yoki urg'uli asboblari yordamida oddiy ritm qoliplarini bajarish va o'rgatish Eng oddiy yetyud va mashqlarni cholg'uda ijro etishni namoyish qilish va o'quvchini unga yo'naltirish Metronom bilan ishlash orqali ritm hissini rivojlantirish mashqlarini tashkil etish

		Musiq a frazalarini qismlarga bo'lib o'rgatish va ularni bosqichma-bosqich ijro ettirish Etyud va mashqlar orqali dinamika (baland-past ovoz) hissini shakllantirishni o'rgatish Oddiy yetyudlarni ijro etish jarayonida o'quvchining xatolarini aniqlash va to'g'rilash Ijro jarayonida musiq a frazasini nafas olish yoki barmoq harakatlari bilan uyg'unlashtirish Bilim: Musiq a frazasi va uning tuzilishi haqidagi bilimlar Ritm va metr haqidagi nazariy bilimlar Oddiy mashqlar va yetyudlarning tuzilishi va pedagogik ahamiyati haqida bilim Musiq a frazasini bosqichma-bosqich o'rgatish usullari haqida bilim Metronomdan foydalanish orqali ritm hissini rivojlantirish usullari haqida bilim Dinamika (baland-past ovoz) va ifoda vositalari haqida asosiy bilimlar Ritmik mashqlar orqali o'quvchida diqqat va harakat muvofiqligini shakllantirish usullari haqida bilim Musiq a ijrosida fraza, ritm va texnik harakatlarni uyg'unlashtirish usullari haqida bilim
	D1.03.3 — Boshlang'ich darajadagi asarlarni mustaqil o'rganish va chalish orqali individual ijrochilik ko'nikmasini shakllantirish	Mehnat harakatlari: 1. O'quvchiga boshlang'ich darajadagi asarlarni tanlash va notalar bilan tanishtirish 2. Asarni qismlarga bo'lib o'rgatish va har bir qismni alohida mashq qilishni tashkil etish 3. Asarni cholg'uda namoyish etish orqali ijro uslubini ko'rsatish va o'quvchini unga yo'naltirish 4. Asarni notalar bo'yicha ritm va frazalarini to'g'ri o'rganish bo'yicha mashqlar o'tkazish 5. O'quvchining mustaqil ravishda asarni o'rganish jarayonini nazorat qilish va yo'naltirish 6. Asarni cholishda texnik harakatlar (qo'l, barmoq, nafas)ni to'g'ri yo'lga qo'yish uchun amaliy mashqlar tashkil etish 7. Asarni ifoda vositalari (dinamika, temp, artikulyatsiya) bilan ijro qilishni o'rgatish 8. O'quvchini asarni to'liq ijro etishga tayyorlash va xatolarni tahlil qilib, ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rsatmalar berish Ko'nikma: O'quvchiga darajasiga mos boshlang'ich asarlarni tanlash va notalarni o'qish Asarni qismlarga bo'lib o'rgatish va har bir qismni alohida mashq qildirish Asarni cholg'uda namoyish qilib, o'quvchiga ijro uslubini ko'rsatish va unga yo'nalish berish

		Asarning ritm va frazalarini notalar bo'yicha o'rgatish va nazorat qilish
		O'quvchining mustaqil asar o'rganish jarayonini kuzatish, yo'naltirish va baholash
		Asarni cholishda texnik harakatlarni (qo'l, barmoq, nafas) to'g'ri yo'lga qo'yish
		Asarni ifoda vositalari (dinamika, temp, artikulyatsiya) bilan ijro qilishni o'rgatish
		Asarni to'liq ijro etishda xatolarni tahlil qilish va to'g'rilash
		Bilim:
		Boshlang'ich darajadagi asarlarning tuzilishi va qiyinchilik darajalari bo'yicha bilimlar
		Notani o'qish va asarni notalar asosida tahlil qilish qoidalari
		Asarni qismlarga bo'lib o'rganish metodlari
		Asar ijrosida texnik harakatlar (qo'l, barmoq, nafas)ni to'g'ri yo'lga qo'yish uchun zarur bo'lgan bilimlar
		Musiqa ijrosida dinamika, temp va artikulyatsiyani to'g'ri qo'llash
		O'quvchida mustaqil ijro ko'nikmasini shakllantirish metodlari
		Asar ijrosida uchraydigan xatolarni tahlil qilish va to'g'rilash usullari
		Ijrochilik mahoratini rivojlantirish uchun repertuarni bosqichma-bosqich tanlash qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. O'quvchilarga cholg'uni to'g'ri ushlash, tovush olish, ritmni saqlash kabi boshlang'ich ijrochilik asoslarini to'g'ri o'rgatish va jarayonni doimiy nazorat qilish
		2. Har bir o'quvchining yoshiga va individual qobiliyatiga mos dastlabki mashqlarni tanlash, o'quv mashg'ulotlarida xavfsiz, qulay va o'quvchi markazida bo'lgan muhitni yaratish
		3. Boshlang'ich darajadagi musiqiy materiallar va metodik yondashuvlarni mustaqil tanlash, dars mazmunini o'quvchilarning rivojlanish sur'atiga mos ravishda shakllantirish
		4. Mashg'ulot davomida o'quvchilarda uchraydigan oddiy ijro xatolarini mustaqil aniqlash va tuzatish, individual rivojlantiruvchi mashqlarni ishlab chiqish va qo'llash
D2.4 Asarlarni texnika va ifoda elementlari asosida o'rganish orqali ijrochilik mahoratini rivojlantirish	D2.01.4 Asarning nota matnini o'qish va texnik jihatlarini tahlil qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning nota matni bilan tanishish va uning umumiy tuzilishini tahlil qilish
		2. Asarning tonallik (lad) va ritm sxemasini aniqlash hamda ularni o'quvchiga tushuntirish
		3. Notadagi belgilar (dinamika, artikulyatsiya, temp)ni o'qish va sharhlash
		4. Asarning qiyin texnik bo'limlarini ajratib olish va alohida mashq qilishga tayyorlash

		5. Asarda qo'llanilgan texnik elementlarni (gammalar, arpedjio, burilishlar) ko'rsatish va namoyish etish
		6. Asarning ifoda elementlari (frazirovka, aksentlar)ni aniqlab, o'quvchiga tushuntirish
		7. Asarni qismlarga bo'lib, har bir qismdagi texnik va ifoda elementlarini tahlil qilish
		8. Asarni o'rganish jarayonida texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro qilish bo'yicha ko'rsatmalar berish
		Ko'nikma:
		Asarning nota matnini to'g'ri va ravon o'qish
		Asarning tonallik va ritm sxemasini aniqlash va tahlil qilish
		Notadagi belgilar (dinamika, artikulyatsiya, temp)ni o'qish va ijroda qo'llash
		Asarning texnik jihatdan qiyin bo'limlarini aniqlash va ularni alohida mashq qilish
		Asardagi texnik elementlar (gammalar, arpedjio, burilishlar)ni cholg'uda namoyish etish va ijro etish
		Asarning ifoda elementlarini (frazirovka, aksentlar) tahlil qilish va ularni ijroga tatbiq etish
		Asarni qismlarga bo'lib, har bir qismdagi texnik va ifoda elementlarini o'rganish
		Asarni ijro etishda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish
		Bilim:
		Nota savodi asoslari
		Asarning tonallik va lad xususiyatlari
		Asarning ritm va metr tizimi
		Texnik elementlar haqida bilim
		Dinamika va artikulyatsiya belgilari
		Asar tuzilishi va qismlarini tahlil qilish qoidalari
		Texnik jihatdan qiyin bo'limlarni tahlil qilish metodlari
		Asarning ifoda elementlar
	D2.02.4 Texnik mashqlar orqali ijro yo'llari murakkab qismlarini alohida o'rganish	Mehnat harakatlari:
		1. Asardagi texnik jihatdan murakkab qismlarni aniqlash va belgillab olish
		2. Murakkab bo'limlarni sekin tempda alohida mashq qilishni tashkil etish
		3. Qiyin harakatlarni barmoq pozitsiyalari va qo'l ko'chirishi orqali bosqichma-bosqich bajarish
		4. Texnik mashqlar (gamma, arpedjio, interval mashqlari) orqali qiyin o'rinlarni yengillashtirish
		5. Qiyin qismlarni ritmik soddalashtirilgan shaklda bajarish mashqlarini o'tkazish
		6. Qo'l va barmoq harakatlarini uyg'unlashtirish uchun izolyatsiyalangan harakat mashqlarini bajartirish
		7. Murakkab bo'limlarni metronom bilan turli templarda bosqichma-bosqich tezlashtirib ijro etish

		8. Qiyin texnik qismlarni asarning umumiy ijrosiga qo'shib, uzluksiz ijro qilishni yo'lga qo'yish
		Ko'nikma:
		Asardagi texnik jihatdan murakkab bo'limlarni aniqlash va belgilash
		Murakkab bo'limlarni sekin tempda aniq va ravon ijro etish
		Qiyin harakatlarni barmoq pozitsiyalari va qo'l ko'chirishi orqali bosqichma-bosqich bajarish
		Texnik mashqlar (gamma, arpedjio, interval mashqlari)ni qiyin bo'limlarni yengillashtirish
		Qiyin qismlarni ritmik soddalashtirilgan shaklda ijro etish
		Qo'l va barmoq harakatlarini uyg'unlashtirish uchun izolyatsiyalangan harakat mashqlarini bajarish
		Murakkab bo'limlarni metronom bilan turli templarda mashq qilish va tezlashtirish
		Qiyin texnik qismlarni asarning umumiy ijrosiga uyg'un holda qo'shib ijro etish
		Bilim:
		Asardagi murakkab texnik qismlarni aniqlash mezonlari
		Sekund, tersiya, kvarta va kvinta kabi intervallar va ularning texnikadagi ahamiyati
		Gamma va arpedjio mashqlarining texnika rivojlantirishdagi roli
		Qiyin bo'limlarni sekin tempda o'rganish va bosqichma-bosqich tezlashtirish usullari
		Qo'l va barmoq harakatlarini ergonomik jihatdan to'g'ri yo'lga qo'yish qoidalari
		Metronomdan foydalanish orqali temp ustidan ishlash usullari
		Texnik mashqlarni ritmik soddalashtirish va ularni ijroda tatbiq qilish yo'llari
		Asarning murakkab qismlarini umumiy ijroga uyg'unlashtirish metodlari
	D.2.03.4 Ijroda ifoda elementlarini (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamik o'zgarishlar) bosqichma-bosqich qo'llash	Mehnat harakatlari:
		1. Asardagi ifoda elementlarini (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamika) belgilarini notada aniqlash va tushuntirish
		2. Ifoda elementlarini alohida (nyuanslar, artikulyatsiya yoki dinamika bo'yicha) mashq qilib namoyish qilish
		3. Asarning qismlarini ifoda elementlarini bosqichma-bosqich qo'llash orqali ijro etish mashqlarini tashkil etish
		4. Nyuanslarni (forte, piano, krescendo, diminuendo) to'g'ri ijro qilish uchun amaliy mashqlar o'tkazish
		5. Artikulyatsiya usullarini (legato, stakkato va boshqalar) alohida mashq qilib, ijroda qo'llash
		6. Asarda dinamik o'zgarishlarni sezilarli va ifodaga boy tarzda ijro qilishni yo'lga qo'yish
		7. Asarning texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro etish bo'yicha qadamba-qadam mashqlar bajarish

		8. Ijroni yozib olib tahlil qilish va ifoda elementlarini yanada takomillashtirish bo'yicha ko'rsatmalar berish
		Ko'nikma:
		Asardagi ifoda elementlarini (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamika) notada aniqlash va ularni tushuntirish
		Nyuanslarni (forte, piano, kreçendo, diminuendo) to'g'ri va ifodaga boy tarzda ijro qilish
		Artikulyatsiya usullarini (legato, stakkato va boshqalar) alohida mashq qilib ijroda qo'llash
		Asarda dinamik o'zgarishlarni aniq va sezilarli tarzda ijro qilish
		Asar qismlarini bosqichma-bosqich ifoda elementlari bilan ijro qilish
		Texnika va ifoda elementlarini uyg'un holda ijro etish
		Ijroda ifoda vositalari orqali asarning xarakterini ochib berish
		Ijroni yozib tahlil qilish va ifoda elementlarini takomillashtirish bo'yicha o'z-o'zini nazorat qilish
		Bilim:
		Ifoda elementlari (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamika)ning nazariy asoslari
		Nyuanslarning turlari (forte, piano, kreçendo, diminuendo) va ularning ijroda qo'llanilishi
		Artikulyatsiya usullari (legato, stakkato, tenuto va h.k.) hamda ularning texnik ijrosi
		Dinamik o'zgarishlarni asar xarakterini ochishda qo'llash prinsiplari
		Asar matnida ifoda belgilarini o'qish va tahlil qilish qoidalari
		Texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish usullari
		Asar ijrosida ifoda vositalari orqali xarakter va obraz yaratish
		Ijroni tahlil qilish va ifoda elementlarini takomillashtirish usullari
	D2.04.4 Asarni yuqori badiiy darajada ijro etish orqali ijodiy individuallikni namoyon qilish	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning badiiy g'oyasi va obrazini tahlil qilish hamda uni ijroda aks ettirish
		2. Asarning uslubi va davriy xususiyatlarini o'rganib, ularga mos ijro yo'llarini qo'llash
		3. Asardagi texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro etish
		4. Asar xarakteriga mos dinamika, artikulyatsiya va nyuanslarni qo'llab ijroga ifoda berish
		5. Ijro jarayonida shaxsiy ijodiy qarash va individuallikni namoyon qilish
		6. Asarning emotsional ta'sirini oshirish uchun ovoz temбри va temp o'zgarishlarini maqsadli qo'llash
		7. Asarni sahnada yoki sinov ijrolarida namoyish etish va o'z-o'zini baholash

		8. Ijroni yozib tahlil qilish, xatolarni to'g'rilash va badiiy darajani oshirish bo'yicha takroriy mashqlar o'tkazish
		Ko'nikma:
		Asarning badiiy g'oyasi va mazmunini anglash va uni ijroda ifoda etish
		Asarning uslubi va davriy xususiyatlariga mos ijro yo'llarini qo'llash
		Texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro qilish
		Asar xarakteriga mos dinamika, artikulyatsiya va nyuanslarni qo'llash
		Ijro jarayonida shaxsiy ijodiy individuallikni namoyon qilish
		Ovoz tembri, temp va ifoda vositalarini maqsadli ravishda o'zgartirish orqali asar ta'sirini kuchaytirish
		Sahnada yoki auditoriya oldida asarni badiiy darajada ijro etish
		Ijroni tahlil qilish, xatolarni to'g'rilash va ijroning badiiy darajasini takomillashtirish
		Bilim:
		Asarning badiiy g'oyasi va mazmunini tahlil qilish asoslari
		Asarning uslubiy va janr xususiyatlari hamda ularning ijroda ifoda etilishi
		Ijroda texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirish qoidalari
		Nyuanslar, artikulyatsiya va dinamika vositalari orqali asar xarakteri va obrazini yaratish
		Shaxsiy ijodiy individuallikni namoyon qilish usullari
		Sahnaviy ijro etish qoidalari va sahna madaniyati
		Ijroni tahlil qilish va ijroda xatolarni bartaraf etish metodlari
		Asarning badiiy darajasini oshirish va ijrochilik mahoratini takomillashtirish usullari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. O'quvchining ijrochilik jarayonida texnik va ifodaviy elementlarni to'g'ri qo'llashini ta'minlash, ularning asarni san'atkorona talqin etishiga rahbarlik qilish
		2. O'quv materiallarini o'quvchining yosh va tayyorgarlik darajasiga mos ravishda tanlash, murakkablik bosqichlariga bo'lib, xavfsiz va samarali mashg'ulot jarayonini tashkil etish
		3. Asar texnik va badiiy talqinini mustaqil tahlil qilish, o'quvchilarning individual qobiliyatlariga mos metodlarni tanlash va qo'llash
		4. Mashg'ulot jarayonida yuzaga keladigan ijro, ritm, texnika yoki ifoda bilan bog'liq muammolarni mustaqil aniqlash va bartaraf etish, dars jarayonini samarali boshqarish
D3.5 O'quvchilarni solist yoki ansambl tarkibida sahna chiqishlariga	D3.01.4 O'quvchi(lar)ning salohiyati va tayyorgarlik darajasini hisobga	Mehnat harakatlari:
		1. O'quvchi(lar)ning individual ijrochilik salohiyati va texnik imkoniyatlarini baholash
		2. O'quvchi(lar)ning yoshi, tajribasi va tayyorgarlik darajasiga mos repertuar turlarini aniqlash

tayyorlash hamda ijodiy mustaqillikni rivojlantirish	olgan holda sahna uchun repertuar tanlash	3. Asarlarning texnik qiyinlik darajasi va badiiy mazmunini tahlil qilish
		4. Sahna talablariga mos keladigan asarlar ro'yxatini tuzish
		5. Repertuar tanlashda milliy va jahon musiqa asarlarini uyg'un holda hisobga olish
		6. Solist va ansambl ijrosi uchun asarlarni alohida saralab tayyorlash
		7. Tanlangan repertuarni o'quvchi(lar) bilan muhokama qilish va ularning qiziqishlarini inobatga olish
		8. Sahnada ijro etish uchun tanlangan asarlarni bosqichma-bosqich o'rganish rejasini ishlab chiqish
		Ko'nikma:
		O'quvchi(lar)ning individual ijrochilik salohiyati va texnik imkoniyatlarini baholash
		O'quvchi(lar)ning yoshi va tayyorgarlik darajasiga mos asarlarni saralab olish
		Asarlarning texnik qiyinlik darajasi va ijro talablarini tahlil qilish
		Sahna uchun muvofiq bo'lgan repertuarni saralash va ro'yxat tuzish
		Milliy va jahon musiqa merosidan asarlarni uyg'un holda tanlash
		Solist va ansambl ijrosi uchun moslashtirilgan asarlarni ajratib tayyorlash
		O'quvchi(lar) bilan repertuarni muhokama qilish va ularning ijodiy qiziqishlarini hisobga olish
		Tanlangan repertuar bo'yicha sahna chiqishlari uchun tayyorgarlik rejasini tuzish
		Bilim:
		O'quvchi(lar)ning yoshi va tayyorgarlik darajasiga mos asarlarni tanlash qoidalari
		Asarlarning texnik qiyinlik darajasini baholash mezonlari
		Sahnabop repertuarning badiiy talablari va uslubiy xususiyatlari
		Milliy va jahon musiqa merosidan mos asarlarni tanlash prinsiplari
		Solist va ansambl ijrosi uchun moslashtirilgan asarlarni farqlash va tanlash
		Asarlarni o'quvchi(lar)ning ijrochilik salohiyatiga ko'ra saralash usullari
		Sahna chiqishlari uchun tayyorgarlik jarayonida repertuar tanlashdagi pedagogik yondashuvlar
		Tanlangan asarlarni bosqichma-bosqich o'rganish va tayyorlash jarayonini rejalashtirish
	D3.02.4 Sahna chiqishi uchun asarni	Mehnat harakatlari:
		1. Asarning texnik jihatdan qiyin bo'lgan bo'limlarini alohida o'rganish va ularni mashq qilish

	tayyorlashda texnik va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ishlash	2. Asardagi ifoda elementlari (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamika)ni tahlil qilish va belgillash
		3. Texnik mashqlar orqali barmoq harakatlari va cholg'u usullarini mukammallashtirish
		4. Asarni sekin tempda texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirib ijro qilish
		5. Ijroda nyuanslar va dinamika belgilarini bosqichma-bosqich qo'llash orqali asarni ifodaga boy qilish
		6. Asarning badiiy xarakteriga muvofiq ifoda vositalarini qo'llab ijrochilik ko'nikmasini oshirish
		7. Texnika va ifoda uyg'unligini saqlagan holda asarni sahnabop tempda ijro etish mashqlarini bajarish
		8. Ijroni yozib olib tahlil qilish va texnika hamda ifoda elementlarini takomillashtirish bo'yicha takroriy mashqlar o'tkazish
		Ko'nikma:
		Asarning texnik jihatdan murakkab qismlarini aniqlab, ularni alohida mashq qilish
		Asardagi ifoda elementlarini (nyuanslar, artikulyatsiya, dinamika) notadan aniqlab, ijroda to'g'ri qo'llash
		Barmoq harakatlari va cholg'u usullarini texnikaviy jihatdan to'g'ri bajarish
		Texnika va ifoda elementlarini uyg'un holda ijroda qo'llash
		Asarni sekin tempda to'g'ri va aniq ijro etib, bosqichma-bosqich tezlashtirish
		Asar xarakteriga muvofiq nyuans va dinamika vositalarini qo'llash
		Sahnabop tempda texnika va ifoda uyg'unligini saqlagan holda asarni ijro qilish
		Ijroni yozib tahlil qilish va texnika hamda ifoda jihatlarini takomillashtirish
		Bilim:
		Asarning texnik va ifoda elementlarini tahlil qilish usullari
		Ijroda barmoq harakatlari va cholg'u usullarini to'g'ri qo'llash qoidalari
		Asarning murakkab texnik qismlarini mashq qilish metodlari
		Nyuanslar, artikulyatsiya va dinamik belgilarning ijroda qo'llanilishi
		Asar xarakteri va ifoda vositalari uyg'unligini ta'minlash qoidalari
		Sahnabop tempda ijroda texnika va ifoda uyg'unligini saqlash usullari
		Ijroni yozib olish va tahlil qilish orqali ijrochilik mahoratini takomillashtirish
		Texnika va ifoda elementlarini uyg'unlashtirgan holda asarni sahna uchun tayyorlash
		Mehnat harakatlari:

	D3.03.4 Solist yoki ansambl shaklida repetitsiyalarni tashkil etish va ijro jarayonida o'zaro muvofiqlikni ta'minlash	1. Solist yoki ansambl tarkibida qatnashuvchilarni aniqlash va ularni rollariga ko'ra taqsimlash
		2. Repetitsiya jarayoni uchun reja va vaqt jadvalini ishlab chiqish
		3. Asarni barcha ijrochilar bilan alohida va guruh holatida o'rganishni tashkil etish
		4. Ansamblda o'zaro tinglash va temp hamda ritm muvofiqligini ta'minlash bo'yicha mashqlar o'tkazish
		5. Ijrochilarning dinamika va nyuanslarda uyg'unlikka erishishlari uchun yo'l-yo'riq berish
		6. Repetitsiya jarayonida xatolarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish bo'yicha ko'rsatmalar berish.
		7. Solist yoki ansambl ishtirokchilari o'rtasida ijro jarayonida o'zaro hamkorlik va muvofiqlikni mustahkamlash.
		8. Sahna chiqishi oldidan umumiy repetitsiyani to'liq formatda (ssenik chiqish kabi) o'tkazish
		Ko'nikma:
		Solist yoki ansambl ishtirokchilarini tanlash va ularni ijrochilik imkoniyatlariga ko'ra to'g'ri taqsimlash
		Repetitsiya jarayoni uchun samarali reja va vaqt taqsimoti tuzish
		Asarni alohida va guruh tarkibida uyg'unlashtirib o'rgatish
		Ansamblda temp va ritm uyg'unligini ta'minlash
		Ijrochilarning dinamika va nyuanslarni uyg'unlashtirishini boshqarish
		Repetitsiya jarayonida xatolarni tahlil qilish va ularni bartaraf etish bo'yicha yo'l-yo'riq berish
		Solist va ansambl ishtirokchilari o'rtasida ijro jarayonida hamkorlik va o'zaro muvofiqlikni shakllantirish
		Sahna chiqishi oldidan to'liq formatdagi umumiy repetitsiyani tashkil etish va boshqarish
		Bilim:
		Solist va ansambl ijrochiligidagi o'zaro muvofiqlik qoidalari
		Repetitsiya jarayonini tashkil etish va samarali boshqarish usullari
		Asarni ansambl tarkibida uyg'unlashtirib o'rgatish metodlari
		Temp va ritm uyg'unligini ta'minlash prinsiplari
		Dinamika, nyuans va artikulyatsiyani ansambl ijrosida muvofiqlashtirish qoidalari
		Repetitsiya jarayonida xatolarni tahlil qilish va bartaraf etish usullari
		Sahna chiqishiga tayyorgarlikda solist va ansambl o'rtasida o'zaro hamkorlikni ta'minlash qoidalari
		Sahna oldidan umumiy (general) repetitsiyalarni tashkil etish va o'tkazish qoidalari
		Mehnat harakatlari:

	D3.04.4 O'quvchi(lar)ning mustaqil ijodiy yondashuvini rag'batlantirish va sahnada ishonchli, erkin chiqishini ta'minlash	1. O'quvchilarda mustaqil ijodiy izlanish va ijroga shaxsiy yondoshuv ko'nikmasini shakllantirish bo'yicha mashqlar tashkil etish
		2. Sahnada ishonch bilan chiqish uchun psixologik tayyorgarlik mashg'ulotlarini o'tkazish
		3. O'quvchi(lar)ning sahnada o'zini tutish madaniyatini o'rgatish (harakat, kiyinish, tabassum)
		4. Ijro jarayonida erkinlik va tabiiylikni ta'minlash uchun sahna qo'rquvini yo'qotish mashqlarini amalga oshirish
		5. Ijodiy improvizatsiya mashg'ulotlarini tashkil etish orqali mustaqil fikrlashni rivojlantirish
		6. Sahnada chiqishlaridan oldin repetitsiya jarayonida stressni pasaytirish usullarini qo'llash
		7. O'quvchi(lar)ning ijroda o'zini namoyon etishini qo'llab-quvvatlash va ijobiy fikr bildirish
		8. Sahnada ishonchli chiqishni mustahkamlash uchun mini-konsert va ichki ko'rik-sinovlarni o'tkazish
		Ko'nikma:
		O'quvchilarda ijodiy mustaqillik va shaxsiy ijrochilik uslubini rivojlantirish
		Sahnada ishonchli va erkin chiqish uchun psixologik tayyorgarlikni ta'minlash
		Sahnada o'zini tutish, harakat va sahnaviy obrazni namoyon qilish
		Ijroda qo'rquv va hayajonni nazorat qilish, erkinlikni ta'minlash
		Ijodiy improvizatsiya orqali mustaqil fikrlash va ijodiy yondoshuvni rivojlantirish
		Sahnada chiqishi oldidan stressni kamaytirish va o'z-o'zini boshqarish
		Ijro jarayonida shaxsiy ifoda va individuallikni namoyon etish
		Sahnada ishonchli chiqishni mustahkamlash uchun ko'rik-sinov va konsertlarda ishtirok etish
		Bilim:
		Ijodiy mustaqillikni rivojlantirish usullari va pedagogik yo'llari
		Sahnada ishonchli chiqishni ta'minlovchi psixologik tayyorgarlik prinsiplari
		Sahnada o'zini tutish madaniyati va sahnaviy etiket qoidalari
		Hayajon va qo'rquvni bartaraf etish usullari (relaksatsiya, nafas olish mashqlari)
		Improvizatsiya va ijodiy izlanishni qo'llab-quvvatlash usullari
		Ijro jarayonida shaxsiy ifoda va individuallikni namoyon qilish qoidalari

		Sahna chiqishiga tayyorgarlik jarayonida stressni boshqarish va motivatsiya berish usullari
		Ko'rik-sinov va konsertlarda ishtirok etish orqali sahnaviy tajribani oshirish qoidalari
	Mas'uliyat va mustaqillik	1. Mashg'ulotlar va darslarga tayyorgarlik ko'rishda shaxsiy intizomga rioya qilish
		2. Asarni mustaqil o'rganish va ijro etishda o'zini nazorat qilish
		3. Asarning xarakterini va uslubiy xususiyatlarini to'g'ri anglab, shaxsiy ijrochilik yondoshuvini namoyon qilish
		4. Ijroda emotsional ta'sir kuchini ta'minlash va tinglovchida musiqa orqali estetik zavq uyg'otish
		5. Ansambl yoki orkestrda o'z partiyasini mustaqil ravishda aniq ijro etish
		6. Repetitsiya va mashg'ulotlarda ijroga oid ijodiy takliflar kiritish
		7. Ijro jarayonida yuzaga kelgan texnik yoki ritmga oid muammolarni tezkor bartaraf etish
8. Ansambl yoki orkestrning umumiy ijrosi sifatiga hissa qo'shish		
Texnik va/yoki texnologik talab		Cholg'u asboblarni texnik jihatdan to'g'ri saqlash va xizmat ko'rsatish Musiqa cholg'ularining sozligini ta'minlash, muntazam ravishda sozlash va texnik ko'rikdan o'tkazish. Musiqa cholg'ularini saqlash uchun zarur harorat va namlik sharoitini ta'minlash. Ijro jarayonida texnik usullarni qo'llash Barmoq qo'yish, pozitsiya almashtirish va cholg'u texnikasini to'g'ri bajarish texnologiyasini bilish. Asbob turiga xos texnik mashqlardan foydalanish. Notova ijro dasturlaridan foydalanish Nota yozish va o'qish dasturlari (Finale, Sibelius va h.k.)dan foydalanish ko'nikmalariga ega bo'lish. Elektron nota planshetlari yoki interaktiv doskada material tayyorlash. Audio va video vositalardan foydalanish Ijroni yozib olish va tahlil qilish uchun audio-video yozuv qurilmalaridan foydalanish. Musiqa eshitish va tahlil qilish uchun audiopleer, kolonka yoki studiya vositalarini ishlatish. Cholg'u asboblarga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha asosiy ko'nikmalar Torli cholg'ularda tor almashtirish, puflama asboblarda mundahtuk tozalash, urg'uli asboblarni sozlash kabi xizmatlar. Asbob turiga xos profilaktika va mayda ta'mir ishlarini bajarish. Sahnaviy jihozlar va ovoz uskunalaridan foydalanish

	Mikrofon, kolonka, miksher pultlari kabi ovoz uskunalarini to'g'ri o'rnatish va boshqarish. Sahnaviy yoritish va akustika vositalari bo'yicha asosiy bilimlarga ega bo'lish. Talabalar uchun elektron resurslardan foydalanish Onlayn platformalar orqali nota, audio va videolarni taqdim etish. Masofaviy ta'lim vositalari (Zoom, Google Meet, Teams) orqali dars o'tish. Asarlarni texnika va ifoda jihatidan tahlil qilishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish Ijroni grafik tahlil qilish dasturlari (metronom, ritm trener, saund analizator)dan foydalanish
--	--

V. Kasbiy standartning texnik ma'lumotlari

5.3. Kasbiy standartni ishlab chiqishda ishtirok etgan tashkilot (korxona)lar to'g'risida ma'lumot

№	Ishlab chiquvchilar to'g'risida ma'lumot	
	Ish joyi va lavozimi	F.I.O
1	Madaniyat vazirligi Ta'lim sohasini muvofiqlashtirish bo'limi, Kasbiy malakalarni rivojlantirish bo'yicha bosh mutaxassis	A.Tuorpxo'jayev
2	"Madaniyat ta'limi markazi" davlat muassasasi bosh mutaxassisi	Sh.Djo'rayev
3	Namangan ixtisoslashtirilgan san'at maktabi oliy toifali o'qituvchisi	N.Ubayev
4	Qarshi ixtisoslashtirilgan san'at maktabi direktor o'rinbosari	B.Namozov
5	R.Glier nomidagi Respublika ixtisoslashtirilgan musiqa maktabi direktor o'rinbosari	U.Azizov